

Årsberetning 2015

Årsberetning 2015

Styrets årsberetning sammen med resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse og noter til regnskapet har som formål å dekke kravene i "Lov om årsregnskap m.v. av 17. juli 1998 nr. 56" og "Forskrift av 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike". Grue Sparebank har valgt å kombinere offentliggjøringen av finansiell informasjon i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV) i et felles dokument sammen med ordinær årsrapport for 2015. Vi vil med offentliggjøringen bidra til at markedsaktørene bedre kan vurdere Grue Sparebanks risikonivå, styring og kontroll med risikoene samt bankens kapitalisering. Grue Sparebank utarbeider på grunn av uvesentlig betydning ikke regnskap på konsolidert basis for konsernet, men datterselskap og tilknyttet selskap er omtalt i årsberetning og noter.

Den økonomiske utviklingen nasjonalt og internasjonalt påvirker Grue Sparebanks, våre privatkunders og det lokale næringslivets rammebetingelser. Styret har innledningsvis derfor valgt å omtale noen viktige makroøkonomiske forhold i beretningen.

Norsk økonomi i 2015

For norsk økonomi var 2015 et overgangså, fra oljerikdom til omstilling. Et år hvor oljeprisfallet, som startet høsten før, tiltok i styrke mot slutten av 2015. Veksten i bruttonasjonalproduktet (BNP), som publiseres i februar, blir på tross av dette trolig om lag 1,5 %, mye på grunn av rause offentlige budsjetter og en ekspansiv pengepolitikk.

Norges Bank fortsatte å kutte sin styringsrente gjennom 2015. Denne innskuddsrenten er nå halvert siden begynnelsen av desember 2014 - til dagens 0,75 %. Ved utgangen av 2015 priset markedene inn ytterligere kutt i 2016.

Kronekursen svekket seg med om lag 8 % gjennom året. Svekkelsen av norske kroner medførte økning i prisene på importerte varer. Konsumprisindeksen (KPI) steg i 2015 med 2,1 %. Norges Bank ventet ved rentemøtet i desember 2015 at årslønnsveksten ville ende på 2,7 % i 2015.

BNP-veksten var for svak til å hindre en stigning i arbeidsledigheten til om lag 100 000 mennesker ved årsskiftet, målt ved de sesongjusterte tallene fra NAV, som inkluderer ledige og de som er på arbeidsmarkedstiltak.

Boligprisene steg med 7,2 % fra 2014 til 2015, målt ved prisindeksen som Eiendom Norge utarbeider. Boligprisindeksen var imidlertid ujevnt fordelt med en svak utvikling i byer og bygder hvor oljenæringen har en dominerende rolle.

De fallende oljeprisene satte naturlig nok preg på børsene. Men Oslo Børs sin hovedindeks (OSEBX), endte opp 5,3 % for året, godt hjulpet av rentefallet. Oslo Børs har på grunn av fallende oljepris, falt kraftig i første del av januar 2015.

Utsiktene for norsk økonomi er usikre ved utgangen av året. Fortsatt er behovet for omstilling fra olje- til andre konkurransekraftige næringer stort. Et nytt moment er flyktningkrisen. I 2015 kom det om lag 30 000 flyktninger til Norge, mens UDI venter om lag det dobbelte i 2016.

Verdensøkonomien

Verdensøkonomien i 2015 var preget av gradvis lavere råvarepriser som bidro til å forverre utsiktene for råvareproduserende land som Norge, men bedre kjøpekraften til USA, Europa og industrilandene i Nord-Øst Asia. På nyåret står anslag for BNP-veksten i 2015 for USA på 2,5 pst og i Europa 1,5 pst. Begge anslag vurderes å være er nær normale vekstrater. Veksten i USA var sterk nok til at den amerikanske sentralbanken kunne heve sin signalrente med et kvartprosentpoeng mot slutten av året, med varsel om nye rentehevinger i 2016. Den amerikanske børsindeksen S&P-500 steg marginale 0,25 % gjennom 2015.

I Europa valgte den europeiske sentralbanken ESB å gå motsatt vei, og senket sin innskuddsrente til -0,3 %. Dollarkursen styrket seg markert gjennom året og var kr 8,81 kroner ved utgangen av året, opp fra kr 7,59 ved forrige årsskiftet.

I råvaremarkedene var året preget av brede fall i prisene på metaller, mat og energi. Råoljeprisen målt ved Brent Blend, falt under 40 USD per fat mot slutten av året.

Lokale forhold og lokalt næringsliv

Lokalområdet er preget av mange små bedrifter i næringer med relativ lav lønnsomhet og svak vekst. Liten tilgang på egenkapital er en utfordring for lokale bedrifter ved finansiering av vekst og ved investeringer i varige driftsmidler. Investeringsviljen i næringslivet lokalt oppleves fortsatt generelt sett liten. Evnen til å skape lønnsomhet og egenkapital til nyinvesteringer er klart størst for de store bedriftene som fungerer som motorer for øvrig næringsliv ved at de skaper ringvirkninger for mindre bedrifter. Regionens største utfordring er manglende vekst i næringsliv og svak utvikling i folketall i regionsenteret Kongsvinger. De siste årene har det forsvunnet mange arbeidsplasser spesielt i tradisjonelle industribedrifter. Det er generelt sett blitt etablert svært få nye virksomheter som har potensial å generere mange nye arbeidsplasser i regionen de senere årene. Antall nyskapte arbeidsplasser i lokalområdet er derfor betydelig lavere enn antall arbeidsplasser som har forsvunnet i private virksomheter. Negativ befolkningsutvikling over tid og en aldrende befolkning, er kommunens største utfordring. For framtidig utvikling i kommunen vil nytenkning være av avgjørende betydning for å lykkes å etablere nye virksomheter i regionen som skaper ringvirkninger i kommunen.

Regionen har et meget aktivt landbruksmiljø som preges av stadig færre, men mer profesjonelle produsenter.

Strukturrasjonaliseringen i jordbruket fortsetter ved at eiendommer i hovedsak leies ut til naboer, men også at eiendommer i økende grad legges ut for salg. En annen utvikling er at stadig flere skiller ut tunet på sin landbrukseiendom og selger produksjonsarealet til andre produsenter. Strukturrasjonaliseringen reduserer det totale investeringsbehovet i næringen betydelig. Prisene på landbrukseiendommer er høye og fortsatt stigende, dette i stor grad som følge av kjøpere med hovedinntekt fra annen virksomhet som vektlegger bomiljø sterkere enn inntektsmulighetene på eiendommene. Strukturrasjonaliseringen fører til en reduksjon i antall aktive gårdbrukere og spesielt heltidsbrukere. De siste årene er det flere bønder som tidligere har vært rene planteprodusenter, som har etablert husdyrproduksjon for å sikre heltids arbeid på gårdene. Innovasjon Norge er en viktig finansieringskilde for investeringer i husdyrproduksjon og en viktig samarbeidspartner for Grue Sparebank. Lønnsomheten i husdyrproduksjonen påvirkes i stor grad av markedsforholdene. Det har i 2015 vært stabil lønnsomhet i potet- og svineproduksjonen, bedret lønnsomhet i kornproduksjonen på grunn av store avlinger, men en fortsatt svekkelse av lønnsomheten i fjørfeproduksjonen på grunn av redusert forbruk av fjørfekjøtt. Det er for tiden økende interesse for etablering av spesialisert storfekjøttproduksjon. Det er på landsbasis stor underdekning av norskprodusert storfekjøtt og dermed gode muligheter i denne produksjonen.

Avvirkningen i skogbruket ble lavere i 2015 enn i et gjennomsnittså, vesentlig på grunn av vanskelige driftsforhold. Avvirkningen ble redusert fra 250.338 m³ tømmer og massevirke i 2014 til 187.899 m³ i 2015. Gjennomsnitt avvirkning siste fem år er 223.538 m³. Oppnådd gjennomsnittspris i 2015 ble kr 379 pr m³. Gjennomsnitt pris siste fem år er kr 368 pr m³. Avvirkningen i 2015 representerer en bruttov verdi på ca. kr 71,4 mill.

Grue Sparebank ser det som viktig å bidra til næringsutvikling og verdiskaping i området. Dette gjøres blant annet ved å gå inn som aksjonær eller ved andre bidrag i lokale utviklingssentre. Vårt mål er å bidra til næringsvirksomhet for å sikre framtidig virksomhet lokalt, noe som er av vesentlig betydning for Grue Sparebanks egen drift framover. Grue Sparebank er i dag aksjonær i det lokale utviklingssenteret Grue Næringselskap AS.

Markedsforhold / strategi

Grue Sparebanks verdigrunnlag er å være løsningsorientert, pålitelig og nær. Grue Sparebanks skal være en «Gærbra bank fær vanli' fælk».

Hovedtyngden av våre kunder i privatmarkedet er lokalisert i søndre Hedmark, i tillegg til en del privatkunder i Akershus / Oslo og enkeltkunder spredt ut over det meste av Sør-Norge. På grunn av større risiko knyttet til bedriftsengasjementer, har Grue Sparebank utlånsengasjement til bedriftsmarkedet i hovedsak i lokalområdet, med unntak av enkelte engasjement der vi har spesiell god kjennskap til eier/driver. Av bankens bedriftsmarkedsengasjement er 95 % av volumet innenfor lokalområdet.

Grue Sparebank har i 2015 hatt svært positiv utvikling i antall nye kunder og har hatt positiv utvikling innenfor alle produktområder, bortsett fra utlån til bedriftsmarkedet. Redusert utlånsvolum til bedriftsmarkedet har sin årsak i begrenset investeringsvilje i lokalområdet hos bedriftskunder. Redusert volum lokalt innenfor privatmarkedet forsøkes kompensert ved økt utlånsvolum primært hos kunder som har indirekte lokal tilhørighet.

Grue Sparebank etablerte i oktober 2015 rådgivningskontor på Flisa i nabokommunen Åsnes, som i hovedsak skal betjene eksisterende og nye privatkunder i Åsnes og Våler kommuner. Åsnes og Våler er en del av bankens primære markedsområde, som banken kjenner godt fra tidligere. Bedriftsmarketskunder i Åsnes og Våler vil som tidligere i hovedsak bli betjent fra bankens bedriftsmarkedsrådgivere ved hovedkontoret. Etableringen ble besluttet med bakgrunn i endrede markedsforhold og derav bedre utviklingsmuligheter for Grue Sparebank i Åsnes. Rådgivningskontoret på Flisa er fra 1. januar 2016 bemannet med fire rådgivere, som samlet utgjør 3,5 årsverk.

Grue Sparebank vektlegger forsvarlig, bred, god rådgivning og aktiv kundeomsorg overfor sine kunder for å tilfredsstille kundenes behov for finansielle tjenester og forsikringstjenester i størst mulig grad. Vårt mål er at våre kunder skal ha en god og helhetlig plan for sin økonomi. Grue Sparebank prioriterer i hovedsak sin innsats mot eksisterende kundemasse og potensielle kunder innenfor bankens primære markedsområde. Ved utløpet av 2015 er 11 av bankens ansatte autoriserte finansielle rådgivere.

Konkurransen i bankmarkedet oppleves fortsatt sterk, med økt marginpress spesielt for boliglån, men også for lån til primærnæringer. Grue Sparebank har konkurransedyktige betingelser i forhold til de bankene det er naturlig å sammenligne seg med.

Grue Sparebank gjennomfører årlig spørreundersøkelse blant sine kunder. Resultat av undersøkelsen i 2015 viste en kundetilfredshet på 79 og en kundelojalitet på 82, som er en marginal nedgang for kundetilfredshet og kundelojalitet fra 2014. Resultatene er over snittet for alle bankene i Norge som har gjennomført slike undersøkelser. Gjentatte undersøkelser hvert år de siste årene viser at kundetilfredsheten holder seg på stabilt høyt nivå. Undersøkelsen viser at kundene ønsker å bli kontaktet av banken. Kunder som har hatt kontakt med banken er betydelig mer tilfreds med banken.

Grue Sparebank driver ikke forsknings- og utviklingsarbeid i egen regi.

Som lokalbank er Grue Sparebank opptatt av lokal verdiskaping i vid forstand og bidrar aktivt for å øke den lokale verdiskapingen for å sikre utviklingsmuligheter og fremtidig kundegrunnlag. Grue Sparebank ser det som viktig at kredittpolicy utformes uavhengig av ønsket om lokal verdiskaping. Bankens bidrag til lokal verdiskaping skjer derfor på andre måter enn gjennom kredittgivning.

Grue Sparebank bidrar årlig med betydelige beløp til sponning av idretts- og kulturaktiviteter i lokalområdet. Banken har i 2015 bidratt kr 1.939' til sponning og gaver til lag og foreninger hovedsakelig knyttet til aktiviteter for barn- og ungdom.

Eika Alliansen

Grue Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS og en av 74 lokalbanker i Eika Alliansen. De 74 lokalbankene, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjør Eika Alliansen. Eika Alliansen er en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på mer enn 300 milliarder kroner.

Lokalbankene ved din side

Lokalbanker har bidratt til økonomisk utvikling og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i norske lokalsamfunn i snart 200 år. Lokalbankene i Eika Alliansen har full selvstendighet og styring av egen strategi og sin lokale merkevare. Nærhet og personlig engasjement for kundene og lokalsamfunnet, kombinert med inngående kunnskap om kundenes behov og bedriftenes lokale marked, er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn. Lokalbankene i Eika Alliansen er dermed unike og viktige økonomiske bidragsytere til vekst og utvikling for både privatpersoner og norsk samfunns- og næringsliv. I første rekke gjennom sitt engasjement for lokalsamfunnet og som tilbyr av økonomisk rådgiving, kreditt og finans- produkter tilpasset lokalt næringsliv og folk flest. Lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet. Med 190 bankkontorer i 120 kommuner representerer lokalbankene en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping i mange norske lokalsamfunn.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen og konsernets visjon er «Vi styrker lokalbanken». Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppen utvikler og leverer tjenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løsninger og kompetanse som skal sikre videre vekst og utvikling i bankene, lokalsamfunnet og ikke minst for kundene. Konkret innebærer det blant annet å levere en komplett plattform for bankinfrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tjenester som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har et profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som investerer store ressurser i utvikling av nye, digitale løsninger for lokalbankene.

Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende konsepter. Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. Grue Sparebank benytter seg ikke av Eika Økonomiservice og Eika Depotservice sine tjenester. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes næringspolitiske interesser på disse områdene.

Eika Gruppens samlede leveranser sikrer Grue Sparebanks og de øvrige lokalbankenes konkurransedyktighet slik at de kan bygge videre på sin sterke, lokale markedsposisjon.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig finansiering

Eika Boligkreditt er en del av Eika Alliansen og er direkte eid av 72 lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig finansiering av boliglån. Selskapet har en forvaltningskapital på omlag 77 milliarder kr og er, med sin tilgang til det internasjonale markedet for Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), en viktig finansieringskilde for alliansebankenes boliglånsportefølje.

Glåmdalsmegleren AS – Aktiv Eiendomsmegling Glåmdal

Glåmdalsmegleren AS er tatt inn i regnskapet for Grue Sparebank som et tilknyttet selskap. Glåmdalsmegleren AS ble opprettet og operativt mai 2004. Selskapet eies 31.12.15 av Grue Sparebank (33 %), Odal Sparebank (33 %) og Tvehol Eiendom AS (34 %). Selskapet er lokalisert i Kongsvinger by. Som daglig markedsnavn benyttes Aktiv Eiendomsmegling Glåmdal på selskapet.

Selskapet bidrar til å komplettere bankens tilbud av finansielle tjenester og gir dermed mulighet for å få nye kunder. Selskapet omsetter eiendommer i Sør-Odal, Nord-Odal, Kongsvinger, Eidskog, Grue, Åsnes og Våler. Selskapet samarbeider med Aktiv Eiendomsmegling AS som er franchisegiver. Selskapet har befestet sin posisjon som en betydelig markedsaktør for omsetning av eiendommer i Glåmdalsregionen.

Glåmdalsmegleren AS har i alle driftsår, unntatt oppstartsåret 2004 og i 2013, oppnådd positivt årsresultat. Omsetningen i 2015 økte med 13,7 % i forhold til året før. Selskapet hadde ved utgangen av 2015 tre fast ansatte og har rekruttert inn en ny eiendomsmegler som begynner i januar 2016. Glåmdalsmegleren AS oppnådde i 2015 et årsresultat på kr 265.119 etter skatt, som er en resultatforbedring på kr 119.391 fra forrige år. Selskapet hadde en bokført egenkapitalandel på 48,2 % ved utgangen av 2015.

Grue Næringsselskap AS

Grue Sparebank har en eierandel på 53,6 % i Grue Næringsselskap AS. Nest største aksjonær er Grue kommune med en eierandel på 36,4 %. På grunn av at selskapets virksomhet er av uvesentlig betydning for morbankens resultat, er det ikke utarbeidet konsernregnskap. Grue Næringsselskap AS eier et næringsbygg i Kirkenær sentrum som benyttes til

egen virksomhet og til utleie. Bygget ble tatt i bruk som næringshage for små bedrifter i 2001. Bygget er ved utgangen av 2015 fullt utleid. Totalt har nå 20 virksomheter med til sammen ca. 70 ansatte sin virksomhet i næringshagen. Siden oppstart i 2001 har 60 ulike virksomheter vært lokalisert i næringshagen.

Selskapet hadde ved utgangen av 2015 en fast ansatt i 80 % stilling. Daglig leder har i tillegg til drift av selskapet oppgaver knyttet til generell næringsutvikling, rådgivende virksomhet overfor næringslivet og prosjektarbeid på oppdrag fra bedrifter og Grue kommune. Via Grue kommunes eierskap og styrerepresentasjon i selskapet, søker vi å finne løsninger totalt sett er mest mulig optimale for etablert næringsliv og etablerere i kommunen. Selskapet har utstrakt samarbeid med andre utviklingsaktører regionalt. Grue Næringsselskap AS har i 2015 tatt initiativ til et mer formalisert samarbeid med andre utviklingsaktører regionalt for å effektivisere den totale ressursbruken. Dette initiativet har ved utløpet av 2015 ikke medført konkrete endringer.

Grue Næringsselskap AS oppnådde i 2015 et årsresultat på kr 5.560 etter skatt, som er en resultatforbedring på kr 13.364 fra forrige år. Omsetningen i 2015 økte med 16,0 % i forhold til året før. Selskapet hadde en bokført egenkapitalandel på 88,2 % ved utgangen av 2015.

Økonomisk utvikling for banken

Fra resultatregnskapet (hele tusen)	2011	2012	2013	2014	2015
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	34.798	33.410	33.279	34.645	37.475
Netto andre driftsinntekter	7.849	7.357	12.587	12.907	10.125
Driftskostnader	25.542	26.996	31.333	30.900	26.725
Resultat før tap og skatt	17.105	13.771	14.533	16.652	20.875
Tap på utlån	(13.313)	(2.325)	(26.125)	(4.876)	(5.739)
Nedskrivninger / gevinst på anleggsmidler	-	-	(19.499)	2.129	17
Resultat for regnskapsåret før skatt	3.792	11.446	(31.091)	13.905	15.153
Skattekostnad	1.571	4.342	(2.982)	3.163	4.124
Resultat for regnskapsåret etter skatt	2.221	7.104	(28.109)	10.742	11.029
Fra balansen (hele tusen)					
Brutto utlån	1.361.816	1.374.690	1.417.114	1.397.078	1.564.688
Utlån lagt i boligkredittforetak	136.964	182.704	200.786	196.055	195.656
Tapsavsetninger	27.862	29.252	23.882	17.180	21.158
Innskudd fra kunder	1.255.697	1.374.174	1.389.868	1.488.160	1.543.453
Forvaltningskapital	1.794.741	1.758.828	1.769.441	1.864.995	1.896.685
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	1.712.123	1.760.576	1.741.457	1.840.291	1.881.739
Egenkapital	280.995	287.599	259.489	269.731	275.571
Nøkkeltall					
Rentenetto	2,03 %	1,90 %	1,91 %	1,88 %	1,99 %
Kostnader i % av inntekter	59,89 %	66,28 %	68,31 %	64,98 %	56,15 %
Kostnadsvekst	-1,63 %	5,69 %	16,07 %	-1,38 %	-13,51 %
Taps-% utlån	0,98 %	0,17 %	1,84 %	0,35 %	0,37 %
Misligholds-%	1,83 %	3,18 %	2,31 %	2,27 %	1,25 %
Egenkapitalavkastning	0,79 %	2,47 %	-10,83 %	3,98 %	4,01 %
Kapitaldekning	28,40 %	28,46 %	26,21 %	27,29 %	27,30 %
Egenkapital i % av forvaltningskapital	15,66 %	16,35 %	14,67 %	14,46 %	14,53 %
Utlånsvekst	3,20 %	0,95 %	3,09 %	-1,41 %	12,00 %
Utlånsvekst inkl. boligkredittforetak	6,29 %	3,91 %	3,89 %	-1,53 %	10,50 %
Innskuddsvekst	7,06 %	9,44 %	1,14 %	7,07 %	3,72 %
Innskudd i % av utlån	92,21 %	99,96 %	98,08 %	106,52 %	98,64 %
Økning i forvaltningskapitalen	7,90 %	-2,00 %	0,60 %	5,40 %	1,70 %
Antall årsverk	22	23	20,5	19,9	19,5

Forvaltningskapital

Grue Sparebanks forvaltningskapital var ved utgangen av 2015 på kr 1.896,7 mill. Forvaltningskapitalen økte 1,7 % i 2015, den gjennomsnittlige økningen i forvaltningskapital siste 5 år er 2,7 %.

Innskudd

Ved utgangen av 2015 utgjorde Grue Sparebanks samlede innskudd fra kunder kr 1.543,5 mill. (jfr. note 12). Innskuddene økte i 2015 med 3,7 %, den gjennomsnittlige økningen i innskudd siste 5 år er 5,7 %. I henhold til Vergemålsloven forvaltes vergemålsmidler fra og med 2013 av Fylkesmannen i det enkelte fylke. Grue Sparebank har ikke inngått avtale med Fylkesmannen og har ikke vergemålsmidler som innskudd. Bankens har heller ikke kommunale eller meglede innskudd. Bankens største innskudd utgjorde pr 31.12.15 kr 11,8 mill. Bankens 20 største innskudd utgjorde kr

137,7 mill. Bankens innskuddsdekning er 98,6 %, som er en reduksjon fra 106,5 % i 2014. Banken er i prinsippet selvfinansiert da sum innskudd og egenkapital er større enn samlede utlån. Banken har redusert renten på høyest forrentede innskudd med totalt 1,2 prosentpoeng ved tre renteendringer i 2015. Banken tilbyr kun innskudd med flytende rente, ikke fastrenteinnskudd.

Utlån

Ved utgangen av 2015 utgjorde Grue Sparebanks samlede brutto utlån kr 1.564,7 mill. (jfr. note 5). Utlånene på egen balanse økte i 2015 med 12,0 %. Gjennomsnittlig økning i utlån på bankens egen balanse siste 5 år er 3,6 %. I tillegg til utlån på egen balanse har banken en utlånsportefølje på kr 195,7 mill plassert i Eika Boligkreditt AS, dette er en reduksjon på kr 0,4 mill. fra forrige år. Økningen i utlånsvolum inkludert lån plassert i Eika Boligkreditt AS utgjorde i 2015 10,5 %. Av bankens samlede lån til personmarkeds kunder er 13,7 % plassert i Eika Boligkreditt AS. Bankens interne ramme for plassering av lån i boligkredittforetak er 33,3 %.

Bankens utlån til næringsliv er redusert med 5,6 % i 2015. Lån til næringsliv inkludert lån til landbruk utgjorde 22,0 % av bankens samlede brutto utlån ved utgangen av 2015. Av lån til næringsliv utgjorde lån til landbruksformål 54,0 %.

Banken har ikke fastrentelån på egen balanse og tilbyr ikke valutalån.

Bankens samlede vekst i utlån var i 2015 høyere enn budsjettet nivå. For perioden 2016-18 har vi prognosert en utlånsvekst på egen balanse som er noe høyere enn utviklingen i kundeinnskudd.

Tap på utlån og garantier

Nedskrivning på individuelle lån og nedskrivning på grupper av utlån foretas i henhold til "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner". Nedskrivning på grupper av utlån baseres på tapshistorikk for lån, kreditt og garantier til næringskunder og personkunder i kombinasjon med sannsynlighet for mislighold i nærings- og privatporteføljene. Det foretas i tillegg en vurdering av nedskrivningsbehov avhengig av lokaløkonomiske og makroøkonomiske forhold. Vår vurdering av nedskrivninger på individuelle utlån foretas ved engasjementsgjennomgang, gjennomgang av Early warning rapport, restanselister, overtrekslister og ut fra vår lokalkunnskap.

Det er god spredning i utlånsmassen og de fleste større lån er sikret ved pant og /eller garantier. Av utlånene er 1.202 mill. kr sikret med pant i bolig innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag.

For å korte ned tiden fra første purring til saken går til inkasso og for å effektivisere oppfølgingen av overtrekk og restanser, har all purring fra og med april 2013 vært utkontraktet til vårt samarbeidende inkassoselskap ved at filer overføres elektronisk.

Grue Sparebank har pr. 31.12.2015 nedskrivninger på 17,6 mill. kr på individuelle lån og 3,6 mill. kr på grupper av utlån. Sum nedskrivninger er økt med kr 4,0 mill. kr fra forrige år. Konstaterte tap på utlån og garantier utgjør kr 1,8 mill. Tap på utlån utgjorde i 2015 0,37 % av brutto utlån.

Styret kjenner ikke til lån, garantier eller andre plasseringer som vil kunne føre til tap av betydning i 2016, utover det som er hensyntatt i nedskrivninger på individuelle lån og grupper av utlån.

Verdipapirer

Verdipapirer utgjorde pr 31.12.14 13,0 % av bankens forvaltningskapital. Av verdipapirene utgjør 10,7 % norske obligasjoner med lav kredittrisiko, 0,2 % pengemarkedsfond, 0,5 % ansvarlig lånekapital i andre foretak og 1,6 % aksjer og aksjefond av bankens forvaltningskapital (jfr. note 7, 8 og 9). Aksjeeksponeringen er i hovedsak plassert i selskaper som er strategisk viktige for banken og i aksjefond.

Overskuddslikviditet som ikke er plassert i verdipapirer, er plassert som kortsiktige innskudd i andre banker.

Bankens beholdning av obligasjoner og sertifikater er i regnskapet for 2015 verdsatt til laveste verdis prinsipp, det vil si laveste verdi av kostpris og markedsverdi. Beholdningen var pr. 31.12.2015 verdsatt til 203,2 mill. kr. Med bakgrunn i reduserte markedsverdier er det foretatt nedskrivning av beholdningen av obligasjoner og sertifikater med totalt kr 2.208' i 2015. Det er i tillegg realisert tap på kr 190' på obligasjoner i 2015. Markedsverdivurderinger foretas månedlig av ekstern ekspertise og eventuelle opp- / nedskrivninger foretas fortløpende gjennom året.

Bankens aksjeportefølje, andeler i fond og egenkapitalbevis var ved årets utløp bokført med 25,3 mill. kr. Porteføljen inkluderer obligasjonsfond på 3,5 mill. kr og aksjer klassifisert som anleggsmidler 23,8 mill. kr. Omløpsporteføljen er etter porteføljeprinsippet verdsatt til laveste av markedspris og kostpris. Markedsverdi fastsettes månedlig ut fra offentlige kursoversikter og eventuelle opp- / nedskrivninger foretas fortløpende gjennom året. Netto realiserede gevinster / tap og verdijusteringer på beholdningen av aksjer, andeler i fond og egenkapitalbevis utgjør i 2015 totalt et positivt bidrag på kr 659'. Aksjer i selskaper som representerer strategiske plasseringer er klassifisert som anleggsmidler. Anleggsaksjene verdsettes til kostpris, ved varig verdinedgang verdsettes anleggsaksjene til virkelig verdi.

Bankens portefølje av rentepapirer forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS. Øvrig verdipapirbeholdning forvaltes i egen regi. Fondsprodukter hos eksterne forvaltere benyttes hvis dette er fordelaktig ut fra kostnad / nytte og likviditeten i verdipapirene.

Investering i verdipapirer skjer med bakgrunn gjeldende markedspolicy og plasseringsrammer fastsatt av styret. Ved plassering prioriteres verdipapirer med begrenset risiko. Bankens verdipapirbeholdning og avkastning blir rapportert til styret hver måned.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler utgjorde ved utgangen av 2015 1,0 % av bankens forvaltningskapital (jfr. note 10).

Årsresultat

Grue Sparebank oppnådde i 2015 et årsresultat etter skatt på kr 11.029.214. Dette tilsvarer 0,59 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Avvikling av bankens ytelsespensjonsordning og overgang til innskuddspensjonsordning påvirker resultatet før skatt positivt med kr 4.066'.

Gjennomsnittlig forvaltningskapital var i 2014 kr 1.881.739'.

Driftskostnader i % av driftsinntekter utgjør 56,2 %.

Bankens rentenetto i 2015 ble kr 37,5 mill. som er en økning på kr 2,8 mill. fra 2014. Rentenettoen i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital er på 1,99 %, en økning på 0,11 prosentenheter fra året før. Avgift til Bankenes Sikringsfond utgjorde i 2015 kr 1.147', mot kr 1.115' i 2014. Avkastningen på pengemarkedsfond er ført som gevinst på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning.

Sett med bakgrunn i den meget sterke konkurransen i bankmarkedet, lavt rentenivå og press på rentemarginen, anser styret resultatet som tilfredsstillende. Styret og administrasjonen har fokus på tiltak for å bedre lønnsomheten.

Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet en tilfredsstillende beskrivelse av bankens stilling ved årsskiftet og styret ser ingen forhold av betydning for stilling og resultat som har inntruffet etter regnskapets avslutning.

Årsresultatet etter skatt på kr 11.029.214 foreslås disponert slik:

Overført til sparebankens fond:	kr. 10.193.138
Overført til gavefond og/eller gaver:	kr. 1.000.000
Overført fra fond for vurderingsforskjeller:	kr. 163.924

Kapitaldekning / egenkapital

Bankens kapitaldekning fastsettes i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV). Grue Sparebanks beregningsgrunnlag for kapitaldekning var ved årets utgang på 978,5 mill. kr. Kapitaldekningen var 27,30 % pr 31.12.15. Til sammenligning hadde Grue Sparebank en kapitaldekning pr. 31.12.14 på 27,29 % (jfr. note 14). Bankens interne ramme for minimum kjerne-kapitaldekning er 20 %. Bankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital.

Myndighetenes minimumskrav til kapitaldekning var 14,5 % pr 31.12.15. Minimumskrav til kapitaldekning er fastsatt til 15 % pr 31.12.16.

Etter årets årsoppgjørdisposisjoner er sparebankens egenkapital kr 275,6 mill. som utgjør 14,5 % av forvaltningskapitalen.

Årsregnskapet er på bakgrunn av dette avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Årsregnskapet og årsberetningen gir en rettvise oversikt over bankens utvikling og resultat av virksomheten og dens stilling.

Risikoforhold / overordnede mål for risiko og risikotoleranse

Styret har fastsatt at banken skal ha en lav / moderat risikoprofil. Etter fast oppsatt plan foretas løpende rapporteringer gjennom året av de viktigste risikoforhold knyttet til bankens virksomhet. Banken utarbeider egen risikorapport til styret hver måned basert på interne og eksterne rammer for virksomheten. For å avdekke eventuell forhøyet risiko gjennomføres stresstester etter fastsatt plan eller etter behov.

Styret gjennomgår / revurderer strategisk plan hvert år. Banken er eksponert for finansiell risiko i form av kredittrisiko, renterisiko, valutarisiko, kursrisiko og likviditetsrisiko. Banken styrer og følger opp disse risikoene blant annet gjennom regelmessig og detaljert rapportering til styret, årlig budsjettering og bankens internkontrollsystem.

Mest betydningsfulle risikoer og tiltak for å redusere risikoen

Strategisk risiko

Strategisk risiko knytter seg til feil strategiske valg som medfører risiko for tap for banken på grunn av feil satsing, feil investeringer eller uteblitte strategiske beslutninger som truer bankens eksistens. Gjeldende strategiplan gjelder for 2013-17. Bankens strategi gjennomgås og revurderes årlig.

Strategisk risiko omfatter også kontroll- og styringsrisiko.

Kredittrisiko

Bankens viktigste risikoeksponering totalt sett er kredittrisikoen i utlånsporteføljen (jfr. note 5). Kredittrisikoen styres av retningslinjer gitt i kredittpolicy, kredittåndbok, fastsatte bevilgningsfullmakter og krav fra myndighetene. Banken har valgt å være mer konservative enn det lovverket pålegger banken. Bankens policy, kompetanse, rutiner og kontroller på området skal være slik at det sikrer en sunn og langsiktig utvikling uten at banken utsettes for unødig risiko. Bankens målsetting innen kredittområdet er at lån / kreditter i all hovedsak skal innvilges med lav eller moderat risiko. Bankens kredittstrategi /-policy gjennomgås og revurderes av styret årlig.

Organiseringen innenfor kredittområdet skal være slik at den både ivaretar kundenes krav til service og personlig kontakt og bankens krav til spesialisering, kvalitet og kompetanseutvikling.

Kredittporteføljen skal primært være knyttet til følgende segmenter:

- Personmarkedet
- Primærnæringer
- Små og mellomstore bedrifter med lokal tilhørighet

Porteføljestyring/risikoklassifisering

Kredittkunder er tildelt fast engasjementsansvarlig kunderådgiver i banken, hvis kunderådgiveren er tilgjengelig skal i prinsippet kunden alltid betjenes av samme rådgiver. Alle kunder med tilhørende kreditter risikoklassifiseres ved behandling av lånesøknad.

Grue Sparebank tok i løpet av andre halvår 2014 i bruk nytt risikoklassifiseringssystem basert på sannsynlighet for mislighold. Det nye risikoklassifiseringssystemet gir bedre grunnlag for kredittgiving, prisfastsettelse og porteføljestyring. Banken har i løpet av andre halvår 2015 foretatt validering av risikoklassifiseringsmodellene. Resultatet av valideringen viste at både personmarkeds- og bedriftsmarkedsmodellene har svært god forklaringskraft. Rekalibreringen er gjennomført ved sammenligning av estimert mislighold i modellene og reelt mislighold. Rekalibreringen av modellene har medført strengere vurdering av bedriftsmarkedsporteføljen og en mindre streng vurdering av privatmarkedsporteføljen.

For å analysere kredittrisikoen og tidlig avdekke mulige problemengasjement, legger banken stor vekt på løpende kontakt med kundene innen næringslivsmarkedet og holder seg oppdatert på makroøkonomiske og bransjespesifikke endringer som kan påvirke kredittrisikoen. For næringslivskunder med betydelig aktivitet og engasjement, tilstrebes fortløpende oppfølging av salg, regnskap, inntekter m.v. Det innhentes årsregnskap for alle næringslivskunder for analyse, oppfølging og fornyet risikoklassifisering.

Risikonivå som fremkommer i bankens modeller for vurdering av kredittrisiko bygger på en kombinasjon av historiske data fra regnskap, historiske hendelser og beregnet sannsynlighet for mislighold.

Risikospredning

Erfaringsmessig er bankens risiko for tap på utlån nesten utelukkende knyttet til næringslivsengasjementer. Banken har derfor besluttet å begrense utlån til næringslivsengasjementer inkludert landbruksengasjementer til maksimalt 33,3 % av totale utlån. Bankens andel av næringslivsengasjementer inkludert landbruk utgjorde pr 31.12.15 22,0 % av totale utlån. Av næringslån utgjorde landbrukslån 54,0 % pr 31.12.15. Andelen næringslivsengasjement er noe redusert i løpet av siste femårsperiode. Engasjementene innenfor næringsliv har god spredning mellom sektorer. Banken har etablert interne rammer for eksponering mot enkeltbransjer og porteføljekvalitet. Den største kredittrisikoen ligger i de store engasjementene, for å redusere risiko knyttet til de største engasjementene, er enkelte av disse delt med andre banker.

Risiko foreligger også på lån ytet til nyetableringer som banken ser som viktig for å delta i utviklingen av lokalsamfunnet. Styret ser det som viktig at bankens kredittpolitikk vurderes selvstendig, og ikke som en del av vårt bidrag til næringsutvikling.

Utlån til personmarkedet er fordelt på mange små lån, mange med god pantesikkerhet og således liten risiko. Prisene på boliger og landbrukseiendommer har steget i vårt område i 2015, men prisnivået på boliger er likevel svært lavt i forhold til bynære områder. Prisene på brukte boliger ligger langt under byggekostnadene.

Bankens interne krav er at bankens totale engasjement med en kunde som hovedregel ikke skal overstige 10 % av bankens ansvarlige kapital, med unntak av privatengasjement med spesielt god sikkerhet. Bankens største kredittengasjement pr 31.12.15 utgjorde 10,4 % av ansvarlig kapital og er sikret med pant i lett omsettelig eiendom.

Styret anser kredittrisikoen for utlån og garantier samlet sett som moderat ut over foretatte nedskrivninger på individuelle lån og grupper av utlån. Bankens verdipapirer er spredd på mange låntakere, med hovedtyngden innenfor finans og fylker/kommuner. Styret anser kredittrisikoen på obligasjonsporteføljen som lav. Banken har i 2015 gjennomført stresstester på kredittrisikoområdet hver måned.

Operasjonell risiko

Defineres som "risikoen for tap som følge av utilstrekkelig eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser" Følgende risikokategorier er analysert:

- Internt og eksternt bedrageri (mislighetsrisiko)

- Arbeidsmiljø og ansettelsesvilkår
- Sikkerhet på arbeidsplassen
- Skade på fysiske eiendeler (fysisk risiko)
- Systemsvikt
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Oppgjør, levering og annen transaksjonsbehandling
-

Vurdering av operasjonell risiko utføres i forbindelse med årlig risikoanalyse, i tillegg blir det foretatt en skjønnsmessig vurdering om beregnet kapitalbehov i Pilar I er tilstrekkelig.

Markeds- og renterisiko

Eksposering i verdipapir- og rentemarkedet påfører banken tapsrisiko ved negativ utvikling i verdipapir- og rentemarkedet. Bankens retningslinjer og rammer for investering i verdipapirer (markedsrisikoramme) er fastsatt i bankens markedspolicy. Bankens markedspolicy gjennomgås og revurderes av styret årlig. Hensikten med bankens eksponering i verdipapirmarkedet er å sikre en sunn og langsiktig utvikling, ved at overskuddslikviditet / likviditetsreserver gir god avkastning med begrenset risiko. Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS gjennom en aktiv forvaltning avtale.

For å redusere markedsrisiko styres eksponeringen gjennom etablerte rammer for eksponering innen de forskjellige typer eiendeler og diversifisering. Bankens renterisiko knyttet til ulik rentebinding på innskudd og utlån er minimal. Banken har i tillegg renterisiko på sin beholdning av obligasjoner. Aksje- / aksjefondseksponeringen er utsatt for markedsrisiko ved mulighet for fall i aksjekurser. Banken har i svært begrenset grad aksjer og egenkapitalbevis i enkeltelskap uten at disse er ment for varig eie.

Renterisiko oppstår som et resultat av at det er ulik rentebindingstid knyttet til bankens fordringer og gjeld. Ved en renteendring endres renten på innskudd og utlån samtidig. Banken har ingen fastrenteinnskudd og ingen utlån til fast rente på egen balanse, og vil derfor ha lav renterisiko som følge av dette. Renterisikoen reduseres ved at renten på innskudd i andre banker og på hovedtyngden av obligasjonsbeholdningen følger markedsrenten og at rentene på obligasjonene i reguleres kvartalsvis. Rentesenkninger reduserer avkastningen på egenkapitalen og fører til en tilsvarende reduksjon i bankens resultat. Styret anser bankens renterisiko samlet sett for å være lav.

Bankens driftskonto har flytende rente med daglig rentefastsettelse. Renten på bankens obligasjonslån er knyttet til Nibor 3 mnd med rentefastsettelse hvert kvartal.

Banken har ingen verdipapirplasseringer, utlån, innlån eller innskudd i utenlandsk valuta. Banken handler kun med valuta til privatkunder som en del av ordinær bankdrift. Bankens valutarisiko er knyttet til bankens kontantbeholdning av valuta.

Banken har i 2015 gjennomført stresstester på markedsrisikoområdet hver måned.

Likviditetsrisiko

I henhold til likviditetsforskriften skal banken til en hver tid ha tilstrekkelig med likvider. Bankens retningslinjer og rammer for likviditet er fastsatt i bankens likviditetspolicy. Bankens likviditetsstrategi /-policy gjennomgås og revurderes av styret årlig. Generelt vil lavere likviditetsrisiko innebære høyere finansieringskostnad. Banken står derfor ovenfor en avveining mellom bankens samlede innlånskostnad og bankens samlede likviditetsrisiko. Bankens likviditetsrisiko skal være lav. Dette innebærer at banken skal være forsvarlig og langsiktig finansiert og i hovedsak være finansiert med innskudd. Bankens innskuddsdekning var pr 31.12.15 98,6 %. Banken skal også ha en likviditetsbuffer som sikrer tilgang på finansiering i krisesituasjoner.

Bankens likviditetsindikatorer, fastsatt i samsvar med Finanstilsynets modell, var pr 31.12.2015:

Likviditetsindikator 1 (finansiering med løpetid over 1 år)	111,5
Likviditetsindikator 2 (finansiering med løpetid over 1 måned)	115,2

Banken rapporterer i henhold til Finanstilsynets bestemmelser LCR (liquidity coverage ratio) og NSFR (net stable funding ratio):

LCR	31.12.15	137,0 %
NSFR	31.12.15	143,2 %

Banken har rammer for likviditets eksponering på kort, mellomlang og lang sikt. Banken har god likviditet, og vi anser likviditetsrisikoen som lav innenfor første års tidshorisont. Banken bruker etter behov Eika Boligkreditt AS som langsiktig finansieringskilde for boliglån. Boliglån formidlet til Eika Boligkreditt AS må ha en belåningsgrad lavere enn 60 % av markedsverdi. Av bankens samlede lån til personmarkeds kunder er 13,7 % plassert i Eika Boligkreditt AS. Bankens interne ramme for plassering av lån i boligkredittforetak er 33,3 %.

Banken har i 2015 gjennomført stresstester på likviditetsområdet hver måned.

Renommé- / omdømmerisiko

Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter. Svekkelse av renommé / omdømme oppstår på grunn av uheldige hendelser i egen bank,

systemer eller hos samarbeidspartnere. For å redusere risiko for svekket renommé ved uheldige hendelser arbeider banken systematisk for å oppnå høy kundetilfredshet og skape tillit hos långivere. Kundetilfredshets- og medarbeider-tilfredshetsmålinger foretas årlig av Norsk Kundebarometer.

Kapitalkrav og overskudd av ansvarlig kapital

Bankens kapitaldekning fastsettes i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV). Grue Sparebank har for Pilar I valgt å benytte standardmetoden for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og basismetoden for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko. Fastsettelse av tilleggskapital baserer seg på risikoanalyse av alle virksomhetsområder. Styring og kontroll vurderes for hvert enkelt virksomhetsområde, vurdering og gradering av restrisiko foretas basert på kvaliteten på rutiner og kontroller. Modellen tar utgangspunkt i restrisiko. Kapitalkrav for kredittrisiko og operasjonell risiko (Pilar I) suppleres med kapitalavsetning for risikoene som ikke er fullt ut dekket i Pilar I og risikoer som ikke er tatt med under Pilar I.

De risikofaktorene som det er avsatt kapital for i Pilar II er:

- Kredittrisiko – beregnet kapitalbehov utover risiko som er hensyntatt i Pilar I
- Konsentrasjonsrisiko – omfatter risiko knyttet til bankens største utlåneengasjementer, konsentrasjon i spesielle geografiske områder, konsentrasjon i bransjer hvor banken har høyere eksponering enn gjennomsnittet og / eller bransjer hvor banken historisk har tapt mye i forhold til eksponering.
- Markeds og renterisiko – omfatter risiko for tap som følge av uventet utvikling i verdipapir- / rentemarkedet, effekter av renteendring på ikke rentebærende balanse og risiko for tap som følge av ulik rentebindingstid på aktiva- og passivasiden i balansen.
- Operasjonell risiko – risiko for tap som følge av utilstrekkelige interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Styret vurderer at kapitalbehov for øvrige risikoforhold dekkes med løpende inntjening.

Kapitalbehov

Sammenstilt kapitalbehov Grue Sparebank for Pilar I, Pilar II og bufferkrav pr 31.12.2015 (i mill. kr):

Pilar I	
Kredittrisiko	72,9
Markedsrisiko handelsportefølje	0,0
Operasjonell risiko	5,4
Sum kapitalkrav pilar I (8 %)	78,3
Pilar II tillegg	
Sum kapitalkrav øvrige risikofaktorer (Pilar II)	25,5
Sum kapitalbehov Pilar I og II	103,8
Kapitalbehov Pilar I og Pilar II i % av beregningsgrunnlaget	10,6
Beregningsgrunnlag	978,5
Bufferkrav	
Bevaringsbuffer (2,5 %)	24,5
Systemrisikobuffer (3,0 %)	29,4
Motsyklisk buffer (0-2,5 %)	9,8
Sum bufferkrav	63,6
Sum kapitalbehov Pilar I , Pilar II og bufferkrav	167,4

Basert på tallmateriale pr 31.12.2015 har Grue Sparebank et overskudd av ansvarlig kapital på kr 99,7 mill. i forhold til minimumskravet i henhold til Pilar I, Pilar II og bufferkrav.

Bankens kjernekapitaldekning skal i henhold til strategisk plan være minimum 20 %. Bankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital. Banken vil som følge av stort overskudd av ansvarlig kapital, ikke ha behov for å hente inn ansvarlig kapital ved utstedelse av egenkapitalbevis, fondsobligasjoner eller ansvarlig lån kommende treårsperiode.

Kapitalbehovet er beregnet med en tidshorisont på ett år. Kapitalbehovet første tre år er simulert ved hjelp av budsjett, prognoser og scenarioer for perioden 2016-18.

Ledelsesmessig styring og intervensjoner

Bankens internkontroll omfatter kontroller som blant annet skal overvåke bankens kredittrisiko, likviditetsrisiko, kursrisiko og renterisiko.

Det er utarbeidet beredskapsplaner innenfor kreditt-, markeds- og likviditetsområdet. Resultatet av kvartalsvise stress-tester innenfor disse områdene avgjør om beredskapsplanene skal iverksettes. Det er i tillegg utarbeidet scenariomodell knyttet til alvorlige økonomiske tilbakeslag.

Banken har etablert egen uavhengig risikokontrollfunksjon. Ansvarlig for risikokontrollfunksjonen har også ansvar compliancefunksjonen i banken.

Begrensninger i styring og kontrollrutiner

Begrensninger kan oppstå som følge av at menneskelig dømmekraft i forbindelse med beslutningstaking kan være mangelfull. Feilsituasjoner kan oppstå som følge av menneskelig svikt (ubevisste feil), og kontroller som kan omgås gjennom samarbeid mellom to eller flere ansatte (bevisste feil).

Det er lagt opp til deling av prosesser for å påse at flere personer er involvert for å unngå at samme person innvilger og godkjenner vilkår for innvilgning.

Styring og kontrollrutiner er evaluert ved hjelp av risikoanalyse for alle bankens virksomhetsområder.

Corporate governance

I dette avsnittet har vi gitt en kortfattet beskrivelse av prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i Grue Sparebank.

Bankens styringsstruktur følger sparebanklovens regler, noe som innebærer andre styringsorganer enn for aksjeselskaper. Ny "Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)" trer i kraft fra 01.01.16, men det er vedtatt en overgangsperiode fram til 01.01.17 før finansforetakene fullt ut må ha tilpasset virksomheten til den nye loven. Finansforetaksloven vil medføre behov for endringer i bankens prinsipper for eierstyring og selskapsledelse.

Forstanderskapet i Grue Sparebank har i 2015 bestått av:

- 16 medlemmer valgt av innskyterne / kundene
- 6 medlemmer valgt av Grue kommune
- 4 medlemmer valgt av de ansatte i banken

Forstanderskapet har avholdt to møter i 2015.

Bankens styre velges av forstanderskapet og består av totalt 5 representanter, hvorav 1 representant er valgt av ansatte. Første vararepresentant møter fast i styret, men har ikke stemmerett. Ansattes vararepresentant har møterett i styret, men har ikke stemmerett. Kvinneandelen i styret utgjør 50 %, når en etter vanlig praksis utelater ansattes representant fra beregningen. Første vararepresentant er kvinne. Ansattes representant og ansattes vararepresentant i styret er kvinner. Styret har i 2015 avholdt 13 styremøter og behandlet totalt 171 saker.

Bankens samlede styre utgjør risiko- og revisjonsutvalget. Styret skal samlet ha den kompetanse som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta risiko- og revisjonsutvalgets oppgaver. Minst ett av medlemmene skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon.

Bankens kontrollkomité består av tre medlemmer valgt av forstanderskapet, herav en kvinne. Kontrollkomiteen har avholdt tre møter i 2015.

Bankens styrings- og kontrollsystemer er basert på lover og forskrifter, i tillegg til interne rammer og fullmakter vedtatt av styret. Banken foretar årlig risikoanalyse for virksomheten. Bankens arbeidsprosesser og kontrollrutiner er utformet for å begrense risiko knyttet til virksomheten.

Bankens ledergruppe består av fire medlemmer som alle er menn.

Personale, arbeidsmiljø og samfunnsansvar

Banken har en viktig rolle i folks liv. Det være seg privatpersoner som får oppfylt drømmen sin om ny bolig eller bedriftskunder som får hjelp til å sette gode ideer ut i livet. Vi avlaster risiko, sikrer likviditet og stimulerer samfunnet. Ikke minst bidrar banken til samfunnet gjennom gaver og annen støtte til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål. I 2015 beløp slik støtte seg til kr 1.939.

Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdier og banken har utarbeidet retningslinjer for samfunnsansvar. Bankens retningslinjer for samfunnsansvar omhandler hvordan bankens verdiskapning baseres på lønnsom, ansvarlig og bærekraftig drift. Retningslinjene omfatter finansielle, miljømessige og sosiale spørsmål. Bankens virksomhet, produkter og tjenester skal gjenspeile de utfordringene samfunnet står overfor og det kundene er opptatt av. Banken skal vise ansvarlighet i utøvelsen av sin virksomhet, med målsetting om å skape langsiktige resultater og løsninger for bankens kunder og samfunnet. De produkter banken tilbyr skal være nyttige for samfunnet og lønnsomme for banken, og banken skal ha en aktiv holdning til samfunnsansvar i sitt produkttilbud til kundene og i kredittvurderingen. Banken skal ha høy etisk bevissthet.

Hensynet til samfunnsansvar er innarbeidet i overordnede retningslinjer under konkrete emner som eksempel etterlevelse av lover og forskrifter, etikk, bekjempelse av hvitvasking, helse, arbeidsmiljø, sikkerhet samt det ytre miljø. Bankens system for overvåking av «uvanlige» transaksjoner knyttet til mulig hvitvasking har rapport et betydelig antall

saker i 2015. Banken har foretatt nærmere undersøkelser av 50 mistenkelige transaksjoner. Med bakgrunn i bankens undersøkelser er det rapportert to mistenkelige transaksjoner til Økokrim. Bankens øvrige hendelsesrapportering ikke har avdekket vesentlige avvik i 2015.

Banken har ikke særskilt klimaregnskap og innehar heller ikke egen miljøsystemsertifisering.

Banken har ved årets utgang 23 fast ansatte. Av disse er fem ansatt på deltid. I tillegg har tre personer fungert som ekstrahjelp/vikarer i løpet av året. Totalt er det utført 19,5 årsverk i 2015. Banken har en kvinneandel på 57 % blant faste ansatte.

I forbindelse med nyansettelser av personale med lederansvar prioriterer vi ansettelse av kvinner under ellers like vilkår. Det legges videre til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet og eldre arbeidstakere kan få et yrkesaktivt liv frem til alderspensjonering og bidra til å redusere antall tidligpensjoneringer i banken. Banken sikrer også ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen.

For å sikre etterlevelse og godt omdømme inngår bankens ansatte i et etterutdanningsprogram med ulike kurs, seminarer mv. med fokus på etterlevelse av sentrale lover og forskrifter og bankfaglige temaer. Alle faste ansatte har i løpet av året deltatt på eksterne og / eller interne kurs for oppdatering og opplæring. Ved årsskiftet var 11 ansatte autoriserte finansielle rådgivere.

Banken er medlem av Glåmdal HMS Tjeneste. Banken har også et eget treningsrom med diverse treningsapparater. Helsetilstanden til de ansatte må karakteriseres som god med lite sykefravær. Sykefraværet skyldes ikke skader eller ulykker i banken. Sykefraværet var 1,63 % i 2015, noe som er en økning fra 1,32 % i 2014. De ansatte er innmeldt i bankens pensjonsordning, behandlingsforsikring og gruppelebensforsikring.

Bankens ytelsesbaserte pensjonsordning ble lukket fra 1. januar 2011. Nyansatte etter 1. januar 2011 har innskuddsbasert pensjonsordning. Fra 1. januar 2016 har banken omdannet den ytelsesbaserte pensjonsordningen til innskuddsbasert ordning. Det innebærer at fra 1. januar 2016 har alle ansatte innskuddsbasert pensjonsordning. Ny felles innskuddspensjonsordning fra 1. januar 2016 her følgende sparesatser betalt av Grue Sparebank:

- 7 % innskudd av lønn mellom 0 G og 7,1 G
- 17 % innskudd av lønn mellom 7,1 G og 12 G.

Medarbeidertilfredshetsundersøkelse utføres årlig, tiltak iverksettes innenfor de områder hvor det er avdekket svakheter. Styrets oppfatning er at arbeidsforhold, trivsel og miljø i banken er godt.

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Det vises også til note 21a i årsregnskapet.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse (prestasjonslønn) som defineres inn under pkt 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.2.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond". Ordningen omfatter hele banken og gir ikke incentiveeffekt når det gjelder overtakelse av risiko.

Den variable prestasjonslønnen er i 2015 beregnet på grunnlag av tre styrefastsatte målekriterier. Prestasjonslønnen er lik for alle ansatte og var i 2015 samlet begrenset oppad til kr 30.000 pr årsverk. Den variable prestasjonslønnen som følge av oppnådde måltall i 2015 utgjør kr 28.500,- pr årsverk. Prestasjonslønnen er kostnadsført i 2015 og blir utbetalt i 2016.

Bankens verdier og ansatte er sikret med moderne utstyr.

Bankens virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Banken har utover årsrapporten og ovennevnte forhold ingen særskilt rapportering på samfunnsmessige resultater.

Andre forhold

Banken ble av Eidsivating Lagmannsrett i dom av 9. november 2015 tilkjent erstatning på kr 12 mill. med tillegg av renter fra HR Revisjon AS, revisor Per Ola Galaasen og Lloyd's of London. Dommen har sin bakgrunn i bankens søksmål mot nevnte parter i etterkant av konkurs i entreprenørselskapet Glåma Bygg AS våren 2013. Deler av saken er anket til Høyesterett. Ved tidspunkt for avleggelsen av regnskapet er saken til behandling i Høyesteretts Ankeutvalg. Beslutning om dommen vil bli behandlet i Høyesterett foreligger ikke.

Utsiktene for kommende år

Det forventes et lavt rentenivå i 2016. Grue Sparebank forventer en utlånsvekst på egen balanse under nivået i 2015 for privatmarkedet. Som følge av økt usikkerhet knyttet til norsk økonomi, forventer banken redusert etterspørsel etter lån fra næringslivet, med unntak av landbrukskunder. Flesteparten av våre privatkunder har lav gjeldsbelastning, den samlede situasjonen for privatmarkedet er derfor god. Risikoen ved utlån til privatmarkedet vil øke hvis boligprisene skulle falle, mest sannsynlig som følge av økt arbeidsledighet. Lokalt næringsliv er preget av tradisjonell industri som er for en stor del utsatt fra konkurranse fra utlandet. Svekket kronekurs har i løpet av 2015 bedret konkurranseevnen. Den lokale nyskapingsevnen har i de senere årene vært begrenset.

Innen bedriftsmarkedet forventer vi tap på normalnivå i 2016. Samlet sett vil kredittrisikoen ved utlån til bedriftsmarkedet være moderat.

Banken vil i 2016 fortsette arbeidet med å bedre lønnsomheten.

Vi har gjennom endringer i virksomheten, etablering av rådgivningskontor på Flisa, kompetanseheving og nyansettelser lagt grunnlaget for at banken kan øke andre inntekter utover renteinntektene.

Styret mener Grue Sparebank er konkurransedyktig med sine produkter både på pris og kvalitet. Styret vurderer bankens økonomiske stilling som tilfredsstillende og forventer en stabil utvikling som gjør oss i stand til å oppfylle kundenes krav på en tilfredsstillende måte.

Kirkenær, 26.1.2016

Wenche Engen
Styreleder

Anita Madsen
Styremedlem

Kari Nordset Birkely
Styremedlem

Bernt Snaga
Nestleder

Otto Sveen
Styremedlem

Hans Petter Gjeterud
Banksjef

RESULTATREGNSKAP

RESULTATREGNSKAP (i tusen kroner)	Noter	2015	2014
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		520	1.956
Renter og lign. innt.av utlån til og fordr. på kunder		58.555	65.715
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		5.744	5.865
Sum renteinntekter og lignende inntekter		64.819	73.537
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinst.		42	48
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		23.874	34.664
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		2.281	3.060
Andre rentekostnader og lignende kostnader		1.147	1.120
Sum rentekostnader og lignende kostnader		27.344	38.892
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	16	37.475	34.645
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		2.825	1.963
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		84	52
Sum utbytte og andre innt. av verdip. med var. Avkastning		2.909	2.015
Garantiprovisjoner		157	158
Andre gebyr og provisjonsinntekter	17	9.193	9.429
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		9.350	9.587
Andre gebyr og provisjonskostnader		2.836	2.851
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		2.836	2.851
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		-2.398	-115
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		1.194	2.380
Netto verdiendring og gev./tap på valuta og finansielle drivater		601	528
Sum netto verdiendring og gev./tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler		-603	2.793
Driftsinntekter faste eiendommer		1.304	1.361
Andre driftsinntekter	18	1	1
Sum andre driftsinntekter		1.305	1.362
Lønn	21	11.498	10.335
Pensjoner	20	-4.066	1.800
Sosiale kostnader		1.994	1.949
Administrasjonskostnader		7.200	7.698
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	19	16.627	21.782
Ordinære avskrivninger	10	1.186	1.313
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		1.186	1.313
Driftskostnader faste eiendommer		1.453	1.539
Andre driftskostnader	22	7.461	6.266
Sum andre driftskostnader		8.914	7.804
Tap på utlån		5.739	4.876
Sum tap på utlån, garantier m.v.	5	5.739	4.876
Gevinst/tap		17	2.129
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		17	2.129
Resultat av ordinær drift før skatt		15.153	13.905
Skatt på ordinært resultat	23	4.124	3.163
Resultat for regnskapsåret	13	11.029	10.742
Overført fra/til fond for vurderingsforskjeller		-164	52
Overført fra/til sparebankens fond		10.193	10.190
Avsetning til gaver		1.000	500
Sum overføringer og disponeringer		11.029	10.742

BALANSE

EIENDELER (i tusen kroner)	Noter	2015	2014
Kontanter og fordringer på sentralbanker		34.050	63.256
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		25.265	50.960
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		25.265	50.960
Kasse-/drifts- og brukskreditter		111.931	108.002
Byggelån		18.403	27.669
Nedbetalingslån		1.455.512	1.261.407
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	16	1.585.846	1.397.078
Individuelle nedskrivninger på utlån		-17.591	-15.050
Nedskrivninger på grupper av utlån		-3.567	-2.130
Sum netto utlån og fordringer på kunder	5	1.564.688	1.379.898
Overtatte eiendeler	6	1.500	2.000
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		3.999	-
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		209.616	261.576
Sum sertifikater og obligasjoner	7,8	213.616	261.576
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis		30.918	77.598
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	9	30.918	77.598
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper	3	414	578
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper		414	578
Eierinteresser i andre konsernselskaper	3	1.850	1.820
Sum eierinteresser i konsernselskaper		1.850	1.820
Utsatt skattefordel	23	18	1.402
Sum immaterielle eiendeler		18	1.402
Maskiner, inventar og transportmidler		864	678
Bygninger og andre faste eiendommer		17.198	16.724
Sum varige driftsmidler	10	18.063	17.401
Andre eiendeler		3.995	159
Sum andre eiendeler	11	3.995	159
Opptjente ikke mottatte inntekter		2.310	4.153
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	20	-	3.644
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		-	550
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		2.310	8.347
SUM EIENDELER	4	1.896.685	1.864.995

BALANSE

Gjeld og Egenkapital (i tusen kroner)	Noter	2015	2014
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		1.694	1.755
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		803	726
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	12	2.498	2.480
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.481.632	1.434.564
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		61.821	53.595
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	12	1.543.453	1.488.160
Obligasjonsgjeld		60.000	98.500
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12	60.000	98.500
Annen gjeld	12	11.597	3.465
Sum annen gjeld		11.597	3.465
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		3.597	2.600
Pensjonsforpliktelser	20	-	59
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		-	59
SUM GJELD		1.621.115	1.595.264
Fond for vurderingsforskjeller		381	545
Sparebankens fond		275.190	269.186
Sum opptjent egenkapital	13,14	275.571	269.731
SUM EGENKAPITAL		275.571	269.731
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	4	1.896.685	1.864.995
Poster utenom balansen			
Pantstillelse - verdipapirer deponert som sikkerhet for lån i Norges Bank	15	79.582	79.526
Garantiansvar	15	32.644	50.322

Kirkenær, 26. Januar 2016

Wenche Engen
Styreleder

Bernt Snapa

Anita Madhus

Karl Nordset Birkely

Per Otto Sveen

Hans Petter Gjeterud
Banksjef

KONTANTSTRØM

Kontantstrøm (i tusen kroner)	2015	2014
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat av ordinær drift etter skatt	11.029	10.742
Ordinære avskrivninger	1.186	1.313
Tap på utlån	5.739	4.876
Gaver	-1.000	-500
Verdiregulering og andre periodiseringer	-5.300	-2.198
Endring utlån: - økning/ + nedgang	-189.418	10.657
Endring utlån til finansinstitusjoner: - økning/ + nedgang	25.695	-30.480
Endring innskudd fra kunder: + økning/ - nedgang	55.293	98.291
Endring innskudd fra kredittinstitusjoner: + økning/ - nedgang	17	-145
Endring øvrige fordringer: - økning/ + nedgang	4.085	2.128
Endring kortsiktig gjeld: + økning/ - nedgang	9.040	-1.335
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-83.633	93.350
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
- Investering i varige driftsmidler	-1.848	0
Endring langsiktige verdipapirer: - økning/ + nedgang	94.774	-75.240
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	92.927	-75.240
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer: + økning/ - nedgang	-38.500	-11.500
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-38.500	-11.500
Netto kontantstrøm for perioden	-29.206	6.610
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	63.255	56.646
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	34.049	63.256
Denne består av:		
Bankinnskudd m.v.	7.175	6.673
Innskudd i Norges Bank	26.874	56.582

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 1 - Generell info - rettviseende bilde

Bankens årsregnskap er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk, og gir et rettviseende bilde av bankens resultat og stilling. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt. Fra 01.01.2015 har vi endret regnskapsprinsipp til IAS19 for beregning av pensjonsforpliktelser. IAS 19 tillater ikke "korridormetoden" brukt for regnskapsføring av aktuarielle gevinster og tap. Aktuarielle gevinster og tap skal nå regnskapsføres direkte mot egenkaptialen i den perioden de oppstår. Endring i regnskapsprinsipp har medført en reduksjon i egenkapitalen på kr 4.189.451. I henhold til NRS 5 Spesifikasjon av særlige poster, korrigering av feil og virkning av prinsippendring og estimatendring pkt 5 har banken ikke omarbeidet sammenlignbare tall da dette ikke er vesentlig i forhold til, og forståelsen av, bankens inntjeningssevne. Banken har omarbeidet inngående balanse slik at prinsippendringen kan beregnes. Dette fremkommer i note 13, 20 og 23.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

KONSERNREGNSKAP

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap selv om banken sitter med eierposter på over 50 % i Grue Næringssselskap AS (54,3 %). Dette begrunnes med at Grue Næringssselskap AS er av uvesentlig størrelse. Opplysninger om selskapets resultatposter er gitt i note 3.

RESULTATPOSTER

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året det blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene. Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar løpende vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket innen 90 dager. Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger da alle sikkerheter er realisert og det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Risikoklassifiseringssystemet som er utviklet av for Eika-bankene danner grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Andre forhold kan være makroøkonomiske forhold, verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningssevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført medtas ikke i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

NOTER TIL REGNSKAPET

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken kan benytte seg av finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Det er ingen utestående derivatavtaler pr 31.12.2015.

VERDIPAPIRER

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen og anleggsporfølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 7 og 9.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for verdifastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger beregnes virkelig verdi i spread-matrise utarbeidet av Verdipapirfondenes forening.

Aksjer og egenkapitalbevis

Aksjer og egenkapitalbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi.

Immaterielle eiendeler

Banken har ved årsslutt utsatt skattefordel bokført som immatriell eiendel.

PENSJONFORPLIKTELSER OG PENSJONSKOSTNADER

Den nye AFP- ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosentsats av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetning foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende år.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til nominelt beløp med justering av over- eller underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid. Beholdning av egne obligasjoner kommer til fradrag på obligasjonsgjelden og presenteres på egen linje.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra kostnader knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Note 3 - Datterselskap og tilknyttede selskap

Eierinteresser i datterselskap (ikke konsoliderte) - anvendt kostmetoden							
Selskapets navn	Kontor kommune	Selskaps kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK	Resultat 2015	Bokført verdi
Grue Næringsselskap AS	Grue	3.390	1.840	54,3 %	3.336	6	1.850
Sum morbanks investering i datterselskap							1.850

Eierinteresser i tilknyttede selskap - anvendt egenkapitalmetoden							
Selskapets navn	Kontor kommune	Selskaps kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK	Resultat 2015	Bokført verdi
Glåmdalsmegleren AS	Kongsvinger	100	33	33,0 %	1.255	265	414
Sum investering i tilknyttet selskap							414

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 4 - Finansiell risiko

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser på forfall. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel diponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Banken har interne måltall for likviditet, som løpende fremlegges for styret. Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 85 %, og dekningen utgjør ved årets utgang 97,33 % mot 106,52 % året før.

For å fylle dette likviditetsgapet funder banken seg også gjennom langsiktige innlån fra penge- og kapitalmarked. Forfallstrukturen fremgår i note 15 om gjeld. Kommitterte trekkrettigheter i DNB, kr 93 mill, er på kort sikt sentral i denne sammenheng, selv om rammene i liten grad har vært benyttet gjennom 2015.

Likviditetssituasjonen betraktes som god.

I tabellen nedenfor er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mndr. på linjen for utlån til kunder. Innskudd fra kunder er rapportert i kolonnen uten løpetid. Dette er i tråd med Finanstilynets forskrift for slik rapportering.

Restløpetid for hovedposter i balansen

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rest løpetid
Eiendeler:							
Konter og fordringer på sentralbanken	34.050						34.050
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	25.265		0				25.265
Utlån til og fordring på kunder	1.585.846	163.068	22.859	88.082	348.466	963.371	0
Obligasjoner og sertifikater	213.616	0	9.001	19.535	177.716	7.364	
Øvrige eiendelsposter	37.909	2.310					35.600
Sum eiendelsposter	1.896.685	165.378	31.860	107.617	526.182	970.735	94.914
- herav utenlandsk valuta	1.392						1.392
Gjeld:							
Gjeld til kredittinstitusjoner	2.498	803					1.694
Innskudd og gjeld til kunder	1.543.453	8.351					1.535.102
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	60.000			60.000			
Øvrig gjeld	15.164	1.793	86	4.416			8.869
Egenkapital	275.571						275.571
Sum gjeld og egenkapital	1.896.685	10.948	86	64.416	0	0	1.821.236
- herav utenlandsk valuta							
Netto likv. eksponering på balansen	0	154.430	31.774	43.202	526.182	970.735	-1.726.322
- herav utenlandsk valuta	1.392	0	0	0	0	0	1.392

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap på grunn av at motparten ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall. Se note 5 for informasjon om kredittrisiko i utlångsengasjement.

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for banken og vedrører alle fordringer på kunder som i hovedsak er utlån.

Også andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede ikke trukne kreditter er forbundet med kredittrisiko.

Motpartrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter innebærer også kredittrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av åpne posisjoner i rente-, valuta eller egenkapitalinstrumenter, og er nedenfor nærmere omtalt under renterisiko, valutarisiko samt prisrisiko. Risikoen er knyttet til resultatsvingninger som følge av endringer i markedspriser og kurser.

Renterisiko

Renterisiko oppstår som en følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendring på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Banken har lav renterisikoeksponering. Banken har verken fastrentelån eller fastrenteinnskudd ved årets utgang. Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten betraktes som lav.

Beholdningen av obligasjoner har en gjennomsnittlig durasjon/varighet på 0,16 Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på kr. 0,3 mill ved årets slutt.

Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor den fastsatte ramme på 2,0 mill.

Tid frem til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen nedenfor.

NOTER TIL REGNSKAPET

Renteendringstidspunkt for hovedposter i balansen.

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rente ekspon.
Eiendeler:							
Kontanter og fordringer på sentralbanken	34.050		26.874				7.175
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	25.265		25.265				
Utlån til og fordring på kunder	1.585.846		1.585.846				
Obligasjoner og sertifikater	213.616	25.852	187.764	0	0	0	0
Øvrige eiendelsposter	37.909						37.909
Sum eiendelsposter	1.896.685	25.852	1.825.748	0	0	0	45.085
- herav utenlandsk valuta	1.392						1.392
Gjeld:							
Gjeld til kredittinstitusjoner	2.498		2.498				
Innskudd og gjeld til kunder	1.543.453		1.543.088			365	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	60.000		60.000	0			
Øvrig gjeld	15.164						15.164
Egenkapital	275.571						275.571
Sum gjeld og egenkapital	1.896.685	0	1.605.585	0	0	365	290.735
- herav utenlandsk valuta	0						
Netto rente eksponering på balansen	0	25.852	220.163	0	0	-365	-245.650
- herav utenlandsk valuta	1.392	0	0	0	0	0	1.392

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for tap som følge av endringer i valutakurser.

Bankens balanseposter i utenlandsk valuta utgjøres av kassebeholdningen. Denne er omregnet til norske kroner basert på kursen ved årets utgang. Risiko for valutatap ansees å være uvesentlig.

Prisrisiko

Bankens investeringer i egenkapitalinstrumenter eks. anleggsaksjer er begrenset og utgjør pr 31.12.2015 kr 4,1 mill. Spesifikasjon fremgår av note 9. Et gjennomgående verdifall på 10 % vil påvirke resultatregnskapet negativt med kr 0,4 mill.

Note 5 - Utlån

Beløpet som best representerer bankens maksimale eksponering for kredittrisiko overfor kunder (definert i note 4), uten å ta hensyn til sikkerhetsstillelser eller andre kredittforbedringer, er bokført verdi av netto utlån tillagt garantier og ikke opptrukne gitte kredittrammer.

Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko	31.12.2015	31.12.2014
Brutto utlån	1.585.846	1.397.078
Nedskrivning på individuelle utlån	-17.591	-15.050
Nedskrivning på grupper av utlån	-3.567	-2.130
Netto utlån	1.564.688	1.379.898
Garantier	32.644	50.322
Ikke opptrukne kredittrammer	80.479	69.285
Maksimal eksponering for kredittrisiko	1.677.811	1.499.505

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere kredittrisikoen. Sikkerheter kan være i form av fysisk sikkerhet, kontantdepot eller avtalt motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger, driftsmidler og/eller varelager. Sikkerhetens verdi fastsettes til virkelig verdi med forhåndsbestemt %- fradrag avhengig av type sikkerhet. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges i utgangspunktet til grunn en forutsetning om fortsatt drift, med unntak for de tilfeller der det allerede er foretatt en nedskrivning.

Virkelig verdi av sikkerhetene for utlån	2015	2014
SUM	1.568.255	1.382.028

Se tabell for misligholdte og tapsutsatte lån for informasjon om verdi av sikkerhetsstillelser for misligholdte og tapsutsatte lån.

NOTER TIL REGNSKAPET

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold og tap. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold. Systemet benytter 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle tapsnedskrivninger (se tabell nedenfor). Antall klasser bidrar til at endringer (migrasjon) på kundenivå vil være synlig på et tidligst mulig tidspunkt. Modellen inneholder ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundedadferd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score. Risikoklassifiseringsmodellene er i 2015 validert med grunnlag i data fra 2013 og 2014. Validering av bedriftsmodellen viste en underestimering av risiko. Bedriftsmodellen er derfor rekalkulert og viser for 2015 høyere forventet mislighold enn 2014. Det er i tillegg som følge av endret makrobilde lagt til en buffer i estimert mislighold. Endringene medfører en strengere vurdering av bankens bedriftsmarkedsportefølje og derigjennom et skift i porteføljen mot høyere risikoklasser. Validering av personmodellen viste en overestimering av risiko. Personmodellen er derfor rekalkulert og viser for 2015 lavere forventet mislighold enn 2014. Nivået er likevel satt slik at det opprettholdes en buffer for endring i makrobilde. Endringene medfører en mindre streng vurdering av bankens personmarkedsportefølje og derigjennom et skift i porteføljen mot lavere risikoklasser.

Risikoklasse		Sannsynlighet for mislighold (prosent)	
		Fra og med	Til
1	Lav	0,01	0,10
2	Lav	0,10	0,25
3	Lav	0,25	0,50
4	Middels	0,50	0,75
5	Middels	0,75	1,25
6	Middels	1,25	2,00
7	Middels	2,00	3,00
8	Høy	3,00	5,00
9	Høy	5,00	8,00
10	Høy	8,00	100,00
11	Misligholdt		
12	Tapsutsatt		

Engasjement fordelt på risikogrupper 31.12.2015

Samlet		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.269.932	74,7 %	1.187.812	18.281	63.839	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	265.334	15,6 %	249.919	2.488	12.927	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	123.587	7,3 %	112.692	7.500	3.395	0
Risikoklasse 11	misligholdt	19.825	1,2 %	19.725	100	0	9.163
Risikoklasse 12	tapsutsatt	11.267	0,7 %	11.235	10	22	8.428
Mangelfullt klassifisert	lav	9.022	0,5 %	4.463	4.264	295	0
SUM		1.698.969	100,0 %	1.585.846	32.644	80.479	17.591

Personmarkad		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.074.623	83,0 %	1.020.003	16.452	38.167	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	176.722	13,7 %	174.415	162	2.145	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	34.302	2,7 %	34.176	21	106	0
Risikoklasse 11	misligholdt	4.112	0,3 %	4.112	-	-	815
Risikoklasse 12	tapsutsatt	3.484	0,3 %	3.484	-	-	1.728
Mangelfullt klassifisert	lav	740	0,1 %	725	-	15	0
SUM		1.293.982	100,0 %	1.236.914	16.635	40.433	2.543

Bedriftsmarkad		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	195.310	48,2 %	167.809	1.829	25.672	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	88.613	21,9 %	75.504	2.327	10.782	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	89.285	22,0 %	78.516	7.479	3.290	0
Risikoklasse 11	misligholdt	15.713	3,9 %	15.613	100	0	8.348
Risikoklasse 12	tapsutsatt	7.784	1,9 %	7.751	10	22	6.700
Mangelfullt klassifisert	lav	8.283	2,0 %	3.739	4.264	280	0
SUM		404.987	100,0 %	348.932	16.009	40.046	15.048

NOTER TIL REGNSKAPET

Engasjement fordelt på risikogrupper 31.12.2014

Samlet		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.187.073	78,3 %	1.092.110	35.593	59.370	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	177.999	11,7 %	166.334	6.610	5.055	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	93.342	6,2 %	89.645	1.172	2.524	0
Risikoklasse 11	misligholdt	26.361	1,7 %	26.361	0	0	9.400
Risikoklasse 12	tapsutsatt	31.725	2,1 %	22.591	6.947	2.187	5.650
Mangelfullt klassifisert	lav	186	0,0 %	38	0	148	0
SUM		1.516.685	100,0 %	1.397.078	50.322	69.285	15.050

Personmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	941.920	86,3 %	879.375	32.803	29.742	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	80.557	7,4 %	79.914	182	461	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	57.986	5,3 %	56.909	8	1.069	0
Risikoklasse 11	misligholdt	8.124	0,7 %	8.124	0	0	1.300
Risikoklasse 12	tapsutsatt	3.104	0,3 %	3.104	0	0	0
Mangelfullt klassifisert	lav	11	0,0 %	11	0	0	0
SUM		1.091.702	100,0 %	1.027.438	32.993	31.272	1.300

Bedriftsmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Risikoklasse 1 - 3	lav	245.153	57,7 %	212.735	2.790	29.629	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	97.442	22,9 %	86.420	6.428	4.594	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	35.356	8,3 %	32.736	1.164	1.456	0
Risikoklasse 11	misligholdt	18.237	4,3 %	18.237	0	0	8.100
Risikoklasse 12	tapsutsatt	28.621	6,7 %	19.487	6.947	2.187	5.650
Mangelfullt klassifisert	lav	175	0,0 %	27	0	148	0
SUM		424.983	100,0 %	369.640	17.329	38.013	13.750

Engasjementer som er mangelfullt klassifisert er medtatt under lav risiko.

Forventet årlig tapsnivå - forventet tap i forhold til renteinntekter

Banken tilstreber å vektlegge risiko ved prising av engasjementer slik at lån og kreditter med laveste rente har en tilsvarende lav risiko.

Overvåking av kredittrisiko og oppfølging av tapsutsatte engasjementer er av stor viktighet, og tillegges stor vekt. Kredittrisikoen overvåkes løpende gjennom analyser, misligholds-, restanse- og overtrekksrapportering.

Det vurderes at årlige tap ikke vil overstige 0,1 - 0,5 % av brutto utlån de nærmeste 3 år. Dette er basert på erfaring fra tidligere år, kjennskap til bankens lånekunder samt den løpende vurdering av utlånsmassen. Tapene forventes i det alt vesentlige å komme i grupper med høy risiko og forventes videre å ligge innenfor den samlede forventede renteinntekten for gruppen.

Bokført/virkelig verdi på utlån til kunder

Utlån og garantier verdsettes i tråd med "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier. Det er ikke grunner som skulle tilsi at virkelig verdi/markedspriser skulle avvike fra amortisert kost. Lån og garantier verdsettes til pålydende når renter og avdrag betjenes etter avtalen og det ellers ikke er objektive forhold som tilsier at engasjementet bør nedskrives.

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall på enkelte utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Etter forskriften skal slike lån nedskrives med forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, beregnet etter forventet levetid på lånet. Nedskrivning klassifiseres som tapskostnad, og renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Vår modell bygger på at hvis det foreligger objektive bevis for tap på utlån, gjøres det en totalvurdering av kundens betalingsevne, av den realsikkerhet som er stilt for lånet samt av sannsynligheten for tap. Det beregnede sannsynlige tap nedskrives som individuell nedskrivning på engasjementet. Nedskrivningen klassifiseres som tapskostnad.

De objektive bevis på at et utlån har verdifall baserer seg på observerte data banken har kjennskap til om følgende type hendelser:
Vesentlige finansielle problemer hos låntager, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, opplåning for dekning av lånetermin, finansiell restrukturering, gjeldsforhandling og konkurs.

NOTER TIL REGNSKAPET

Utlån, garantier og ubenyttet kreditt fordelt på bransjer

2015	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Misligholdte engasjement	Tapsutsatte engasjement	Individuell nedskrivning	Gruppevis nedskrivning
Personkunder	1.236.914	16.635	40.433	4.112	3.484	2.543	
Næringslivskunder	348.932	16.009	40.046	15.713	7.783	15.048	
Sum utlån og garantier	1.585.846	32.644	80.479	19.825	11.267	17.591	3.567
Primærnæringer	188.243	1.224	28.407	0	0	0	
Bygg og anlegg	31.088	4.786	3.577	187	0	0	
Eiendomsdrift, finansiell tj.yt.	31.117	0	0	5.091	0	3.000	
Varehandel, hotell og restaurantdrift	18.420	600	2.292	0	0	0	
Transport, post og telekommunikasjon	11.647	2.120	2.250	0	0	0	
Tjenesteytende virksomhet	7.236	659	1.622	427	3.072	2.575	
Industri og bergverk	46.454	5.544	1.388	10.008	4.711	9.473	
Finans	2.888	0	400	0	0	0	
Øvrige	11.840	1.076	110	0	0	0	
Sum næringskunder	348.932	16.009	40.046	15.713	7.783	15.048	

2014	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Misligholdte engasjement	Tapsutsatte engasjement	Individuell nedskrivning	Gruppevis nedskrivning
Personkunder	1.027.438	32.993	31.272	9.759	0	1.300	
Næringslivskunder	369.640	17.329	38.013	21.904	7.400	13.750	
Sum utlån og garantier	1.397.078	50.322	69.285	31.663	7.400	15.050	2.130
Primærnæringer	190.045	987	27.437	3.958	0	0	
Bygg og anlegg	39.103	5.722	2.349	0	0	0	
Eiendomsdrift, finansiell tj.yt.	33.986	0	121	5.091	0	3.000	
Varehandel, hotell og restaurantdrift	16.529	785	2.418	0	0	0	
Transport, post og telekommunikasjon	13.266	2.620	2.028	0	3.970	4.000	
Tjenesteytende virksomhet	14.826	1.671	1.526	4.033	3.430	2.250	
Industri og bergverk	48.762	5.544	2.024	8.822	0	4.500	
Finans	3.179	0	0	0	0	0	
Øvrige	9.943	0	110	0	0	0	
Sum næringskunder	369.640	17.329	38.013	21.904	7.400	13.750	

Tap på utlån og garantier

	2015		2014	
Årets tapskostnader	Tap på utlån	Tap på garantier	Tap på utlån	Tap på garantier
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	2.541	0	-4.050	0
+ Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	1.437	0	-2.652	0
+ Perioden konstaterte tap hvor det tidl. år er foretatt individuell nedskrivning	650	0	9.349	0
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidl. år ikke er foretatt individuell nedskrivning	1.170	0	3.648	0
- Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-59	0	-1.419	0
= Periodens tapskostnad	5.739	0	4.876	0

Banken har ikke renteinntekter som ikke er inntektsført.	2015	2014
Renter på engasjementer som er tapsutsatt utgjør	970	1.286

	2015		2014	
	Utlån til og fordring på kunder	Garanti ansvar	Utlån til og fordring på kunder	Garanti ansvar
Endringer i individuelle nedskrivninger				
Individuelle nedskrivninger 1.1.	15.050	0	19.100	0
Periodens konstaterte tap hvor tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-650	0	-9.349	0
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	623	0	1.400	0
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	6.603	0	2.700	0
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-4.035	0	1.199	0
Individuelle nedskrivninger 31.12.	17.591	0	15.050	0
Endring i gruppevise nedskrivninger				
Nedskrivning på grupper av utlån 1.1	2.072	58	4.742	40
+/- periodens nedskrivning på grupper av utlån	1.329	108	-2.670	18
Nedskrivning på grupper av utlån 31.12.	3.401	166	2.072	58

De gruppevise nedskrivninger tar høyde for tap på engasjementer i bankens portefølje, som på balansetidspunktet ikke er identifisert som tapsutsatt. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne basert på en analyse av av risiko og historiske tapstall. Andre forhold kan være makroøkonomiske forhold, verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

NOTER TIL REGNSKAPET

Misligholdte og tapsutsatte utlån	2015	2014	2013	2012	2011
Misligholdte utlån totalt	19.825	31.663	32.785	43.704	24.855
Individuelle nedskrivninger	-9.163	-9.400	-3.100	-19.439	-14.908
Netto misligholdte utlån	10.662	22.263	29.685	24.265	9.947
Øvrige tapsutsatte utlån totalt	11.267	8.592	27.091	15.257	11.314
Individuelle nedskrivninger	-8.428	-5.650	-16.000	-5.050	-8.183
Netto øvrige tapsutsatte utlån	2.839	2.942	11.091	10.207	3.131

Mislighold refererer seg til kunder som ikke har betalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er innekket innen 90 dager etter at overtrekket oppstod.

Aldersfordeling av misligholdte og tapsutsatte utlån

	Over 3 tom 6 mnd	Over 6 mnd tom 12 mnd	Over 1 år	Sum misligholdte lån	Tapsutsatte lån	Sikkerhetsstillelser for misligholdte lån	Sikkerhetsstillelser for tapsutsatte lån
31.12.2015							
Privatmarked	1.240	87	2.785	4.112	3.484	3.297	1.756
Bedriftsmarked	188	0	15.525	15.713	7.783	7.365	1.083
Sum	1.428	87	18.310	19.825	11.267	10.662	2.839
31.12.2014							
Privatmarked	5.316	432	4.011	9.759	0	8.459	0
Bedriftsmarked	0	2.831	19.073	21.904	7.400	13.804	1.750
Sum	5.316	3.263	23.084	31.663	7.400	22.263	1.750

Note 6 - Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler

I forbindelse med individuell nedskrivning på ett engasjement i 2011, har banken overtatt 1 eiendom. Denne er taksert, og opprinnelig regnskapsført til 3 mill kroner. Det er etter fornyet vurdering foretatt en nedskrivning på kr. 0,5 mill. i både 2013,2014 og 2015.

Type eiendel	2015	2014
Overtatt eiendel for videresalg	1.500	2.000

Note - 7 Obligasjoner, sertifikater og andre rentebærende verdipapirer

Verdsettelse

Bankens beholdning av obligasjoner er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi/markedsverdi på balansetidspunktet. Hele beholdningen er klassifisert som omløpsmidler. Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirene er i NOK.

Omløpsmidler	Risikovekt	Bokført verdi	Pålydende verdi	Kostpris	Markedsverdi
Utstedt av det offentlige					
Kommuner	20 %	3.999	4.000	4.007	3.999
Sum		3.999	4.000	4.007	3.999
Utstedt av andre					
Bankobligasjoner	20 %	97.940	98.500	99.146	97.940
Bankobligasjoner - ansvarlig lån	100 %	10.414	10.500	10.543	10.556
Kredittforetak - OMF (1)	10 %	101.262	101.500	102.190	101.263
Sum		209.616	210.500	211.878	209.759
Sum sertifikater, obligasjoner mv		213.616	214.500	215.886	213.758
Akkumulert nedskrivning 1.1.2015				62	
Årets netto nedskr/ reversert nedskr.				2.208	
Bokført verdi				213.616	
Herav deponert som sikkerhet for lån i Norges Bank		79.582	79.500	80.190	79.582

(1) Banken har, gjennom rammeavtale med Eika Boligkreditt AS, forpliktet seg til å kjøpe nyutstedte OMF`er hvis EBK ikke kan innhente likviditet på annen måte. Likviditetsbehovet til EBK for de neste 12 mnd. er mindre enn enn EBK's likvide midler slik at Grue Sparebank ikke har noen likviditetsforpliktelse ovenfor EBK pr. 31.12.15. Gjennomsnittlig vektet eff. rente på obligasjonsbeholdning pr 31.12.2015 utgjør 2,08 % (31.12.2014: 1,99 %).

Note 8 - Ansvarlig lånekapital i andre foretak

Bokført som sertifikater og obligasjoner:	Pålydende	Bokført
Strømmen Sparebank	2.000	1.801
Helgeland Sparebank	1.500	1.500
Sparebanken Møre	2.000	2.032
Høland og Setskog Sparebank	1.000	1.015
Tolga-Os Sparebank	2.000	2.035
Sparebanken Vest	2.000	2.031

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 9 - Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

Verdsettelse

Aksjer klassifisert som handelsportefølje er vurdert til virkelig verdi på balansedagen.

Aksje-/rentefond klassifiseres som omløpsmiddel, og vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Aksjer klassifisert som anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives når virkelig verdi (markedsverdi) vurderes/observeres til å være lavere enn anskaffelseskost.

Spesifikasjon etter grupper:	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. kost
Omløpsmidler			
Handelsportefølje	0	0	0
Øvrige omløpsmidler	7.581	7.590	7.626
Anleggsmidler	23.337	43.174	23.337
Sum omløpsmidler og anleggsmidler	30.918	50.764	30.963

Handels- og omløpsportefølje	Resultatført verdiendring	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. Kost
Spesifikasjon	Antall			
		0	0	0

Sum handelsportefølje				
Eika Balansert	1.237	-45	4.098	4.143
Eika Kreditt	3.499	0	3.483	3.483
Sum øvrige omløpsmidler		-45	7.581	7.590

Akkumulert negativ verdiendring 31.12.2015		-45		
Nedskr 1.1.2015		0		
Sum omløpsmidler		-45	7.581	7.590

Anleggsmidler	Antall	verdiendring	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. kost
Aksjer:					
SPAMA AS	120	0	12	12	12
Eika Gruppen AS	239.889	0	10.222	30.058	10.222
Eiendomskreditt AS	5.750	0	580	580	580
Eika Boligkreditt AS	2.738.356	0	11.365	11.365	11.365
Kvinesdal Sparebank	7.388	0	739	739	739
Bank ID Norge AS	55	0	87	87	87
Skandinavisk Data Center AS, Danmark	812	0	333	333	333
Nedskr 1.1.2015		0			
Sum anleggsmidler		0	23.337	43.174	23.337
Sum aksjer, andeler o.a. verdipapirer med variabel avkast.			30.918	50.764	30.963

Beholdningsendring gjennom året av verdipapirer som er anleggsmiddel

	1.1.2015	Nedskrivn	Reklass.	Tilgang	Avgang	31.12.2015
Anleggsaksjer	23.797	0	0	2.200	777	25.220

Note 10 - Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Faste eiendommer og øvrige varige driftsmidler blir balanseført til anskaffelseskost og fratrekkes årlig ordinære avskrivninger. Ordinære avskrivninger tilsvarer en lineær avskrivning over det enkelte driftsmiddels antatte levetid.

	inventar transpmidler	Bankbygg, hytte, tomter
Anskaffelseskost 1.1.	4.145	33.971
Årets tilgang	358	1.490
Årets avgang	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	4.503	35.461
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	3.467	17.248
Årets avskrivning	171	1.015
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	3.638	18.262
Bokført verdi pr. 31.12.	864	17.198

Avskrivningssatser	15 - 33 %	0 - 5 %
--------------------	-----------	---------

Fast eiendom	Type	Geografisk beliggenhet	Areal m2	Herav utleid areal m2	Balanseført verdi 31.12
Eiendom 1	Bankbygg	Grue	3.200	1.300	14.450
Eiendom 2	Tomt	Grue	-	-	195
Eiendom 3	Hytte	Ringsaker	88		1.138
Leide lokaler (bygn.messige påkostn.)	Filial	Åsnes	-	-	1.415
Sum					17.198

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 11 - Andre eiendeler

Andre eiendeler	2015	2014
Spesifisert på viktigste enkeltposter:		
Minnemynter i bankens eie	69	69
Kundefordringer	1.228	0
Premiefond ved lukking av ytelsespensjonsordning	2.500	0
Øvrige interimskonti / kundefordringer	198	89
Sum andre eiendeler	3.995	159

Note 12 - Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	Gj.sn rentesats	Valuta	2015	2014
Lån / innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	1,84 %	NOK	1.694	1.755
Lån / innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0,24 %	NOK	803	726
Sum gjeld til kredittinstitusjoner			2.498	2.480
Herav F-lån Norges Bank		NOK	0	0

Innskudd fra kredittinstitusjoner uten løpetid har flytende rente.

Innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid er Grue Sparebanks skattetrekkskonto (ansattes skattetrekk).

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad gjennom året i prosent av gjennomsnittlig gjeld til kredittinstitusjoner.

Innskudd fra og gjeld til kunder	Gj.sn rentesats	Valuta	2015	2014
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		NOK	1.481.632	1.434.564
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		NOK	61.821	53.595
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	1,60 %		1.543.453	1.488.160

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad gjennom året i prosent av gjennomsnittlig innskudd fra kunder. Det er ikke stillet sikkerhet for gjelden.

Lov om sikringsordninger for banker pålegger banken å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap som en innskyter måtte få på innskudd i banken med inntil 2 mill. kroner av det samlede innskudd. Årlig innbetales en avgift til Bankenes Sikringsfond etter bestemmelser i Banksikringsloven. I 2014 Og 2015 har banken betalt avgift med h.h.v. kr 1,12 mill og 1,15 mill.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Obligasjonslån	Opptatt år	Forfall	Nominell rtr.	Gj.snitt rtr.	Nominell verdi	Underkurs	Gjeld pr. 31.12
NO0010697782	2013	9.12.2016	Nib. + 92 bp	2,65 %	60.000	0	60.000

Lånet er i norske kroner, og det er ikke stillet sikkerhet for gjelden.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året i prosent av vektet saldo på obligasjonslånet.

Annen gjeld	2015	2014
Spesifisert på viktigste enkeltposter:		
Bankremitter	107	240
Betalbar skatt	1.172	822
Leverandørgjeld og offentlig gjeld og avgifter	887	459
Betalingssystemer	846	383
Mottatt erstatningssum rettssak	7.300	0
Annen gjeld, herunder gaver	1.284	1.561
Sum annen gjeld	11.597	3.465

Note 13 - Endringer i egenkapitalen

	Bankens fond	Fond for vurderingsf.	Sum egenkapital	Avsatt til gaver	Sum disponering
Egenkapital 1.1.	269.186	545	269.731		
Endring av regnskapsprinsipp	-4.189		-4.189		
Disponering av årets resultat	10.193	-164	10.029	1.000	11.029
Egenkapital 31.12.	275.190	381	275.571		11.029

Resultatet etter skatt i % av forvaltningskapitalen er 0,58 % i 2015 mot 0,58 % i 2014.

Egenkapitalen målt i % av forvaltningskapitalen er 14,53 % i 2015 mot 14,46 % i 2014.

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 14 - Kapitaldekning

Krav til kapitaldekning er en minimum ansvarlig kapital på 8% av et nærmere definert grunnlag. I tillegg har banken selv en prosess for å vurdere det samlede kapitalbehovet, dette bygger på bankens risikoprofil.

Ansvarlig kapital	2015	2014
Sparebankens fond	275.190	269.186
Fond for vurderingsforskjeller	381	0
Overfinansiert pensjonsforpliktelse, fratrasket utsatt skatt	0	-2.660
Utsatt skattefordel og andre immaterielle eiendeler	0	-1.868
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-8.458	-5.094
Kjernekapital / ren kjernekapital	267.112	259.564

Ansvarlig kapital	267.112	259.564
Myndighetsbestemt kapitalkrav, 8 %	78.279	76.094
Overskudd av ansvarlig kapital	188.833	183.470

Spesifikasjon av bankens beregningsgrunnlag, kapitalkrav og kapitaldekningsprosent

Eksponeeringskategori / Beregningsgrunnlag risikotype	Beregningsgrunnlag		Beregningsgrunnlag		Beregningsgrunnlag	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Lokale/reg. myndigheter	802	0	0	0	802	0
Institusjoner	19.627	35.445	0	0	19.627	35.445
Foretak	69.009	87.441	1.251	3.615	70.259	91.056
Pant i fast eiendom	652.364	555.818	17.750	19.133	670.114	574.951
Forfalte engasjementer	11.686	27.497	51	0	11.736	27.497
Obligasjoner med fortrinnsrett	10.136	10.168	0	0	10.136	10.168
Institusjoner og foretak med kortsiktig kredittvurdering	5.053	10.192	0	0	5.053	10.192
Andeler i verdipapirfond	7.581	16.072	0	0	7.581	16.072
Egenkapitalposisjoner	25.384	26.480	5.660	0	31.044	26.480
Øvrige engasjementer	76.037	69.270	8.704	12.606	84.741	81.875
Kredittrisiko	877.678	838.382	33.416	35.354	911.094	873.736
Operasjonell risiko					67.395	77.438
Sum alle risikoer					978.489	951.174

Kjernekapitaldekning / ren kjernekapitaldekning	27,30 %	27,29 %
Kapitaldekning	27,30 %	27,29 %

Note 15 - Poster utenom balansen

Betingede forpliktelser - garantier	2015	2014
Betalingsgarantier	11.700	11.823
Kontraktsgarantier	4.739	5.868
Lånegarantier Eika Boligkreditt AS	16.205	32.631
Sum betingede forpliktelser	32.644	50.322

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt AS (EBK). EBK har som kriterie at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet (bolig/hytte). Videre må det være avholdt takst av eiendommen, og taksten må ikke være eldre enn 6 måneder på det tidspunkt lånet opptas.

Bankens kunder har pr 31.12.15 lånegjeld på 195,7 mill. kroner hos EBK (pr. 31.12.14: 196,1 mill. kroner).

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti - dekker 80% av det tap som konstateres på hvert enkelt lån etter at pantesikkerheter er realisert. Tapsgarantien er begrenset til 1 % av den til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, minimum kr 5,0 mill. kroner.

Saksgaranti - Gjelder for hele lånebeløpet i perioden fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

EBK har også rett til å motregne eventuelle tap som ikke dekket av tapsgarantien i bankens provisjon i en periode på inntil 1 år etter at tapet oppstod.

Spesifikasjon av garantier til EBK	2015	2014
Tapsgaranti	5.000	15.737
Saksgaranti	11.205	14.910
Andel av felles garantiramme	0	1.984
Sum	16.205	32.631

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, dvs.godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Banken har overtatt 2 misligholdte lån fra Eika BoligKreditt i 2015. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 2,0 mill. kroner. Likviditetsrisikoen knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset.

Banken har en likviditetsforpliktelse overfor EBK, der banken forplikter seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett (OMF-er) utstedt av EBK. Størrelsen på forpliktelsen er beregnet ut fra bankens andel av EBKs utlånsportefølje. Forpliktelsen til banken er EBKs lividitetsbehov for de kommende 12 måneder, beregnet ut fra forfall av obligasjoner i perioden med fradrag for EBKs egen likviditet på måletidspunktet. Forpliktelsen vil bli effektivert hvis EBK kommer i en situasjon der en emisjon av OMF-er må rettes mot eierbankene i Eika-Gruppen AS.

NOTER TIL REGNSKAPET

Forpliktelser	2015	2014
Bevilgede ikke diskonterte lån og ubenyttede rammekreditter	80.479	69.285
Sum forpliktelser utenom balansen	80.479	69.285

	Haircutverdi		
	NB 2015	2015	2014
Eiendeler deponert som sikkerhet for F-lån i Norges Bank			
Obligasjoner - se note 8	75.979	79.582	79.526
Sum forpliktelser utenom balansen	75.979	79.582	79.526

Note 16 - Fordeling av inntekt på geografisk område

Inntektene fordeler seg i det alt vesentlige geografisk i samme forhold som den underliggende hovedstol:

	%	SUM	Brutto utlån	Garantier
Hedmark fylke	78,79 %	1.275.153	1.259.008	16.145
Herav Grue kommune	47,83 %	774.089	759.608	14.481
Landet for øvrig (*)	21,21 %	343.337	326.838	16.499
SUM	100,00 %	1.618.490	1.585.846	32.644

(*) Garantier under "Landet for øvrig" gjelder i det alt vesentlige Eika Boligkreditt AS.

Note 17 - Spesifikasjon av provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

	2015	2014
Betalingsformidling	2.532	2.597
Verdipapiromsetning/ forvaltning	641	570
Forsikringsprovisjon	3.587	3.221
Provisjon Eika Boligkreditt AS	1.763	2.218
Andre provisjoner og gebyrer	670	824
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9.193	9.429

Note 18 - Andre driftsinntekter

	2015	2014
Andre driftsinntekter	1	1
Sum andre driftsinntekter	1	1

Note 19 - Lønn og generelle administrasjonskostnader

	2015	2014
Årets kostnader knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør	75	5

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Maksimalt lån til ansatte med rentesubsidiering er kr. 1 mill. pr. ansatt. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente, og blir fordelsbeskattet på den ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad i regnskapet, men rentesubsidieringen reduserer bankens renteinntekter tilsvarende.

Note 20 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser - antall ansatte

Antall ansatte ved årets slutt er 26. Det er for året totalt utført 19,5 årsverk. Obligatorisk tjenstepensjon (OTP) er pliktig. Bankens ordning tilfredsstiller kravene.

Fondsbaserte forpliktelser/sikrede ytelser

Banken har hatt en kollektiv ytelsesbasert pensjonsforsikring i Storebrand for alle som er ansatt før 2011. Fra og med år 2015 tilsluttes alle ansatte den innskuddsbaserte pensjonsordningen ved at den ytelsesbasert ordningen er avsluttet. Den regnskapsmessige virkningen av overgangen i 2015 er en negativ pensjonskostnad på kr. 4,1 mill. gjennom resultatføring av aktuarmessig beregnet pensjonsgjeld. Det er i 2015 resultatført premie til innskuddsordningen på kr. 159.882.

Ny AFP - ytelsesbasert flerforetaksordning

Ny AFP- ordning er etablert med virkning fra 01.01.2011. Den nye ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonering, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP- ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år.

Avtale med banksjef - ikke sikret forpliktelse

Banksjef har ingen spesiell ordning, og det foreligger ingen øvrige uforsikrede ytelsesbasert pensjonsordninger pr 31.12.2015.

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 21 a - Ytelser til ledende personer

Banken benytter ikke aksjeverdibasert godtgjørelse.

Ledende ansatte og tillitsvalgte	2015	2014
Lønn og annen godtgjørelse til banksjef, inkl prestasjonslønn (*)	853	819
<i>Godtgjørelse til styrets medlemmer består av styrehonorar/møtegodtgjørelse:</i>		
Wenche Engen Leder	72	67
Styrets øvrige medlemmer	202	209
Sum for styret	274	276
<i>Godtgjørelse til kontrollkomiteens medlemmer består av komitehonorar/møtegodtgjørelse:</i>		
Christian Sibbern Leder	18	20
Kontrollkomiteens øvrige medlemer	25	26
Sum for kontrollkomiteen	43	46
Godtgjørelse til medlemmer i forstanderskap og valgkomite	69	45

(*) banksjef får andel av prestasjonslønnlønn på lik linje med øvrige ansatte (likedeling), som utgjorde kr 28.500 pr årsverk for 2015 utbetalt i 2016. Banksjef har ingen spesiell ordning.

Note 21 b - Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer mv.

		2015		2014	
		Lån	Garanti	Lån	Garanti
Ansatte					
Banksjef		1.000	0	1.000	0
Øvrige fast ansatte		24.752	0	23.519	0
Sum ansatte		25.752	0	24.519	0
Styret					
Wenche Engen	Leder	390	0	478	0
Styrets øvrige medlemmer		4.116	0	1.421	0
Sum styret eks. ansattes representant		4.506	0	1.899	0
Til nærstående av samlet styre og banksjef					
		8.636	0	7.963	0
Kontrollkomiteen:					
Christian Sibbern	Leder	97	0	215	0
Kontrollkomiteens øvrige medlemer		111	0	258	0
Sum kontrollkomiteen		208	0	473	0
Forstanderskapet (25 medlemmer):					
Erik Furulund	Formann	0	0	0	0
Øvrige medlemmer av forstanderskapet		10.510	0	19.592	0
Sum forstanderskapet (*)		10.510	0	19.592	0

(*) Lån til 4 ansatte repr inngår ovenfor i lån til øvrige ansatte. Vilkår for lån og garantier er gitt på standard vilkår og/eller generelle vilkår som gjelder alle ansatte.

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 22 - Spesifikasjon av andre driftskostnader

	2015	2014
Kontingenter/avgifter	269	152
Vedlikehold anleggsmidler	302	251
Revisjonshonorar inkl mva	421	603
Kostnader kredittopplysning og inkasso	364	388
Kostnader Eika Gruppen As	4.571	3.434
Andre driftskostnader	1.534	1.438
Sum andre driftskostnader	7.461	6.266

Spesifikasjon av revisjonshonorar inkl mva:

Lovpålagt revisjon	225	200
Skatterådgivning	25	25
Andre tjenester utenfor revisjon	171	378
Sum revisjon og bistand inkl mva	421	603

Note 23 - Skattekostnad

Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel. Betalbar skatt:

Betalbar skatt utgjør 27 % av skattepliktig resultat samt 0,3 % formueskatt. Det skattepliktige resultat vil avvike fra det regnskapsmessige resultat gjennom permanente forskjeller og midlertidige forskjeller. Permanente forskjeller består av ikke fradragsberettigede kostnader og/eller ikke skattepliktige inntekter. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige periodiseringer, som over tid vil utlignes.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel:

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Den del av utsatt skattefordel som overstiger utsatt skatteforpliktelse skal balanseføres når det er sannsynlig at banken vil kunne nyttiggjøre seg fordelene gjennom fremtidige fradrag i skattepliktig inntekt. Skattesatsen baseres på 25 %.

Kostnaden i resultatregnskapet korrigeres for evt. avvik i fjorårets beregnede skatt og den endelig utlignede skatt.

Betalbar skatt er beregnet som følger:	2015	2014
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	15.153	13.853
Permanente forskjeller, inkl fritaksmetoden	-9.087	-5.022
Endringer i midlertidige forskjeller ekl. Fremførbart underskudd	1.795	-270
Skattepliktig inntekt før anvendelse av fremførbart underskudd	7.861	8.562

Inntektsskatt	287	0
Formueskatt	885	821
Betalbar skatt	1.172	821
For mye (-)/for lite avsatt fjoråret	17	-43
Endring i utsatt skattefordel	2.934	2.384
Årets skattekostnad	4.124	3.162

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet som følger:	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Positive (skatteøkende) midlertidige forskjeller			
Gevinst- og tapskonto	13	16	3
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	2.500	3.644	1.144
Sum positive forskjeller	2.513	3.660	1.147

Negative (skattereduserende) forskjeller som kan utlignes:

Driftsmidler	-314	-635	321
Pensjonsforpliktelse	0	-59	59
Nedskrivning verdipapirer	-2.270	-1.242	-1.027
Sum negative forskjeller	-2.584	-1.937	-647

Grunnlag (- utsatt skattefordel)/utsatt skatt før fremførbart underskudd	-71	1.724	1.795
---	------------	--------------	--------------

Fremførbart underskudd	0	-6.918	
Grunnlag (- utsatt skattefordel)/utsatt skatt	-71	-5.194	1.795

Utsatt skatt/(- utsatt skattefordel) 25%	-18	-1.402	-1.385
---	------------	---------------	---------------

Endring utsatt skatt prinsippendringer pensjoner 1.1.2015	0	-1.550	-1.550
Utsatt skatt/(- utsatt skattefordel) 25% etter justering 1.1.2015	-18	-2.952	-2.934

Til forstanderskapet i Grue Sparebank

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Grue Sparebank, som viser et overskudd på kr 11 029 214. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Grue Sparebank per 31. desember 2015, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 26. januar 2016

BDO AS

Inge Soteland
Statsautorisert revisor

Kontrollkomiteens uttalelse til Forstanderskapet i Grue Sparebank

over årsoppgjøret 2015.

Kontrollkomiteen har ført tilsyn med banken i henhold til gjeldene lover og regelverk, samt bankens vedtekter og normalinstruksen for kontrollkomiteer.

Komiteen har hatt 3 møter i 2015.

Komiteen har løpende mottatt og gjennomgått regnskapsrapporter, periodiske risikorapporter, styreinnkallinger med sakslister og styrereferater.

Komiteen har godkjent sikkerheten til personallån og lån til tillitsvalgte i hht. § 2-15 i lov om finansieringsvirksomhet.

Systemer for internkontroll og stresstester synes å fungere tilfredsstillende, og det foreligger pr. i dag ingen brudd på eksterne eller interne rammer for virksomheten. Komiteen kjenner ikke til pålegg fra Finanstilsynet eller nummererte brev fra revisor i 2015.

Styret har i 2015 fastsatt interne regler for praktisering av nye forskrifter om krav til privatlån. Etter mindre justeringer synes reglene å fungere greit.

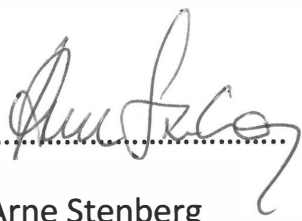
Med dagens krav til rapporteringer, teknisk og menneskelig kompetanse for implementering av stadig nye regler og forskrifter, og saksbehandling generelt, vil kostnadsutviklingen være en permanent utfordring for en så vidt liten bank.

Presset på rentemarginer og konkurransen med større banker skjerper denne utfordringen ytterligere og gjør det nødvendig å utnytte evt. fortrinn maksimalt.

Vi er tilstilet utkast til årsoppgjør og nærværende uttalelse er basert på at endelig årsoppgjør ikke avviker på vesentlige punkter. Vi har gjennomgått årsoppgjøret i fellesmøte med styre og revisor, hvor komiteens leder riktignok ikke var til stede – men hadde gjennomgått og kommentert dette på forhånd. Revisor hadde ingen kommentarer og vi anbefaler årsoppgjøret godkjent. Siden rettssaken relatert til tidligere Glåma Bygg AS er påanket påvirkes ikke resultatet i 2015 av sakens utfall.

Det er nå vedtatt lovendringer som gjør at bankens plikt til å ha kontrollkomite forsvinner inneværende år. For å fjerne kontrollkomiteen forutsettes at Forstanderskapet også beslutter å endre vedtektene i to separate møter. Vi registrerer at forstanderskapet er innkalt til å beslutte slik vedtektsendring i to forskjellige møter. Vi anser at realiteten og den formelle fremgangsmåten ved disse innkallelsene og forslaget til nye vedtekter er i overensstemmelse med gjeldende lovverk. Idet vi har grunn til å regne med at vedtektsendringene også vedtas i forstanderskapet takker vi for oppdraget som kontrollkomite og nedlegger vår virksomhet fra og med annen gangs vedtak.

Kirkenær 26.1.2016

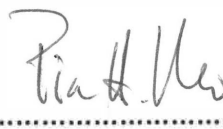
.....

Arne Stenberg

.....

Christian N. Sibbern

.....

Pia H. Mo

GRUE *spare*BANK

Kirkenær

Postboks 93

Solørveien 1048

2261 Kirkenær

Telefon 62 94 91 00

Telefaks 62 94 91 01

Flisa

Kaffegata 9

2270 Flisa

Telefon 62 94 91 00

Telefaks 62 95 05 00

epost@gruesparebank.no

www.gruesparebank.no

GRUE
*spare*BANK

Gærbra bank fær vanli' fælk

En alliansebank i **eika.**